

PÄÄTÖS

Länsi- ja Sisä-Suomi

Nro 268/2020

Dnro LSSAVI/6401/2018

9.12.2020

ASIA	Rahkanevan turvetuotantoalueen ympäristölupa, Vimpeli
HAKIJA	Vapo Oy PL 22 40101 Jyväskylä
HAKEMUS	Vapo Oy on 24.7.2018 aluehallintovirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Rahkanevan auma-alueineen 102,6 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Vimpelin kunnassa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 d) mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus. Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 7 c) kohdan nojalla aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, lausunnot, sopimukset, alueen kaavoitustilanne ja YVA

Hakija on suunnitellut turvetuotantoa Vimpelin ja Alajärven kunnissa sijaitsevien Rahkanevan, Pihkamaanrämeeen, Jokikurvinnevan ja Hallanevan yhteensä 233,6 ha:n suuruisella alueella. Hankkeessa (yhteisnimityksellä "Rahkaneva") on suoritettu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994) mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena antanut lausuntonsa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 14.8.2017. Hakija toteuttaa YVA-menettelyssä arvioidusta hankkeesta tässä vaiheessa vain Rahkanevan ja Pihkamaanrämeeen alueelle sijoituvan hankkeen osa-alueen (102,6 ha).

Hankealue sijaitsee hakijan omistamilla kiinteistöillä 934-401-1-51 ja 934-403-25-9 ja hakijan 31.12.2034 saakka vuokraamilla kiinteistöillä 934-401-1-3, 934-401-1-29 ja 934-401-1-2. Poikkijokeen laskevan laskuojan käytöstä on tehty hakijan mukaan sopimus maanomistajan kanssa.

Hankealueella on voimassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on vahvistettu ympäristöministeriössä 23.5.2005. Rahkaneva sijoittuu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa turvetuotantovyöhykkeelle tt-2. Vyöhykkeellä on voimassa suunnittelumääräys III, jonka mukaan turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava vesistövaikutukset siten, että kokonaiskuormitus pysyy nykyisellä tasolla. Lisäksi koko maakuntaa koskevan suunnittelumääräyksen I mukaan turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin tuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä.

Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston 3.1.2018 hyväksymässä, toistaiseksi lainvoimattomassa Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa III nykyisen maakuntakaavan turvetuotantoa koskevat suunnittelumääräykset on kumottu.

Vaihemaakuntakaavan III luonnosvaiheessa koko Rahkanevan suoallas oli merkitty yhdeksi kaavan ”turvetuotantoon soveltuvista alueista”. Merkintä on poistettu lopullisesta, maakuntavaltuuston hyväksymästä kaavakartasta. Kaavan valmisteluaineistojen perusteella Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on kaavaluonnokseen liitettyä Natura 2000-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia koskevassa lausunnossaan listannut Rahkanevan yhdeksi alueista, joilla saattaa olla vaikutuksia Natura-alueeseen ja, jota ei ole asianmukaisesti huomioitu Natura-arvion tarveharkinnassa. Vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan Natura-arviointeihin liittyvä lausuntoaika ja kaavan laatimisaikataulu huomioiden lausunnossa mainitut alueet on jätetty kaavaratkaisun ulkopuolelle.

Vaihemaakuntakaavan III turvetuotantoon soveltuvia alueita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen käyttöönoton suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen ja valuma-alueella yhtäaikaaisesti tuotannossa olevien alueiden määrään siten, että turvetuotanto osaltaan ottaa huomioon vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetetut tavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Suunnittelussa on huomioitava tuotantoalueiden yhteisvaikutukset vesistöihin ja valuma-alueen kokonaiskuormitus, sekä tarvittaessa vaiheistettava tuotantoa huomioiden alapuolisten vesistöjen tila. Vimpelinjoen valuma-aluetta (47.08) koskevan suunnittelumääräyksen mukaan tuotantoalueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alapuolisen vesistöjen erityisiin luontoarvoihin. Kaavaselostuksen mukaan määräys perustuu Vimpelinjoen valuma-alueella vesistön kalataloudellisiin arvoihin.

Rahkanevalla tai sen lähialueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa.

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Rahkanevan 102,6 hehtaarin turvetuotantoalue koostuu kahdesta tuotantolohkosta ja auma-alueista. Lohkon 1 pinta-ala on 12,5 hehtaaria ja lohkon 2 pinta-ala 82 hehtaaria. Lohkojen yhteispinta-ala on 94,5 hehtaaria. Neljän auma-alueen pinta-ala on yhteensä 8,1 hehtaaria. Myös auma-alueilla oleva turve tuotetaan ja tarvittaessa turvevarastojen paikkoja vaihdellaan. Sarka- ja auma-alueiden lisäksi alueella on laskeutus- ja pumppausallas-alue sekä pintavalutuskenttä 1, jonka pinta-ala on 5,8 hehtaaria. Tukikohta sijaitsee tuotantoalueen läntisessä kulmassa.

Rahkanevan turvetuotantoa valmistelevat kuivatus- eli sarkaojitukset on tehty 1978–1982 ilman vesiensuojelurakenteita. Pääosa hankealueesta kuuluu ojitettuun alueeseen. Hankealueen koillisosassa on lisäksi noin 7 hehtaarin laajuinen ojittamaton alue. Vuonna 1982 alueelle on rakennettu työmaatie. Suon pintakerrokset ovat jo kuivuneet, mikä lyhentää alueen valmisteluun tarvittavaa aikaa. Kuntoonpanovaihe aloitetaan tiestön jatkorakentamisella ja puuston poistolla. Ojat ja rakenteet valmistellaan seuraavassa järjestyksessä: eristysajat ja paloaltaat, vesiensuojelurakenteet, laskeutus- ja kokooajat sekä reuna- ja sarkaojat. Sarkaojitus tehdään 20 m välein. Rahkanevalla kyse on lähinnä olemassa olevia kuivatusajia täydentävistä ja kunnostavista toimenpiteistä. Sarkojien pintakerros puuaineksineen jyrskään, asennetaan päisteputket ja päisteputkipidättimet sekä kaivetaan sarkojien lietesuonnykset. Viimeisenä sarat muotoillaan kunnostusruuvilla tuotantokuntoon ja rakennetaan auma-alueiden paikat. Tarpeettoman kuormituksen välttämiseksi työt pyritään tekemään mahdollisimman vähävetisinä aikoina.

Rahkanevalla tuotetaan pääasiassa jyrskinpolttoturvetta Haku-menetelmällä tai mekaanisella vaunulla. Lisäksi tuotetaan palaturvetta. Suon heikosti maatuneesta pintakerroksesta voidaan tarvittaessa tuottaa myös vähäinen määrä ympäristöturvetta imuvaunun menetelmällä. Turvetta tuotetaan noin 50 000 m³ vuodessa. Vuosittaisia tuotantovuorokausia on 30-50 ja ne sijoittuvat touko-syyskuun väliselle ajalle. Turpeen kuljetusmäärä on noin 360 ajosuoritetta vuodessa marras-huhtikuun välisenä aikana. Tuotantovaihe kestää 20-30 vuotta ja päättyy noin vuonna 2050.

Turvetuotannon päätyttyä alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Vapo Oy kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisen jälkeen. Tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erilleen tuotannossa olevista alueista. Tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatusvedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisen määräämän ajan. Mahdollisia alueiden jälkikäyttömuotoja ovat metsitys ja viljeleminen.

Vapo Oy:ssä on ISO 14001-standardin mukainen ympäristöasioiden hallintajärjestelmä sekä ISO 9001 standardin mukainen laatu- ja ympäristösertifikaatit kattavat Vapo Oy:n koko toiminnan.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Rahkanevan kuivatusvedet käsitellään perustason vesiensuojelurakenteilla sekä ympärivuotisesti toimivalla pintavalutuskentällä. Perustason vesiensuojelurakenteisiin kuuluvat sarkaojen lietetaskut, sarkaojapidättimet sekä kaksi padottavalla rakenteella varustettua, rinnakkaista laskeutusallasta. Altaat, pituudeltaan 95 m ja leveydeltään 8 m, on mitoitettu turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen mukaisesti. Laskennallinen virtausnopeus altaissa on 1 cm/s, pintakuorma 0,60 m/h ja viipymä 2,64 h.

Rahkanevan lohkojen 1 ja 2 kuivatusvedet johdetaan laskeutusaltaiden 1 ja 2 kautta pumppausaltaalle 1. Pumppausaltaasta kuivatusvedet johdetaan paineputkea pitkin pintavalutuskentälle 1. Pintavalutuskentän alaosassa on keräilyoja, josta vedet johdetaan mittakaivon 1 kautta laskuojaan 1 ja siitä edelleen Poikkijokeen. Laskuojaa kaivetaan ja osittain ruopataan mittakaivolta alaspäin noin 450 m:n matkalta.

Pintavalutuskenttä 1 sijaitsee vähäpuustoisella ja ojittamattomalla suon osalla. Pintavalutuskentän pinta-ala on 5,8 hehtaaria ja sen kokonaisvaluma-alue on 114,8 hehtaaria. Pintavalutuskentän pinta-ala on 5,0 % sen kokonaisvaluma-alueesta ja kaltevuus 0,16 %. Turpeen paksuus kentällä on keskimäärin 1,7 metriä ja pintaosa on hyvin heikosti–heikosti maatunutta (H2–H3) tupasvillarahkaturvetta. Kentän pohjoisosassa hyvin heikosti maatunut pintakerros ulottuu noin 30 cm:n syvyyteen ja keski- ja eteläosassa 50 cm:n syvyyteen. Pintavalutuskentällä esiintyvä kasvillisuus edustaa lyhytkortisen nevarämeen muuttumaa. Alueen puusto on karulle rämeelle tyypillisesti melko heikkokasvuista mäntyä.

Pintavalutuskentälle tuleva vesi johdetaan pintavalutuskentän korkeimpiin kohtiin rakennettaviin neljään avolähteeseen, joista vesi jakautuu tasaisesti pintavalutuskentälle. Avolähteet rakennetaan päällystämällä lähteen pohjalle tuleva suodatinkangas louheella tai murskeella siten, että lähteiden yläreunat ovat kaikki samassa korkeustasossa. Paineputki kulkee lähteen pohjan kautta ja putkessa on reikä lähteen kohdalla. Maan sisään upotettu paineputki varmistaa ympärivuotisen toimivuuden. Lähteiden rakennustyöt toteutetaan routa-aikaan maanpinnan tarpeettoman rikkoutumisen välttämiseksi.

Pumppausaltaan 1 yhteyteen asennetaan sulku-/ohituspato, jonka kautta vettä voidaan tarvittaessa johtaa laskuojaan pumppaamon häiriötilanteiden aikana. Ensisijainen vesien varastointi tapahtuu tuotantoalueiden ojastoon ja altaisiin. Pumppaamon ohitusta käytetään vain, mikäli on riskinä, että rankkasade tai sulamisvedet rikkovat turvetuotantoalueen rakenteita tai jos kuivat karheella olevat turpeet ovat vaarassa joutua rankkasateen vuoksi ojastoon. Ohitustilanteista ilmoitetaan valvontaviranomaiselle.

Alueella ei Geologian tutkimuskeskuksen aineiston perusteella esiinny happamia sulfaattimaita. Lähimmät mustaliuskealueet sijoittuvat hakijan mukaan Rahkanevan länsi- ja luoteispuolelle noin kilometrin päähän tuotantoalueesta. Pohjanmaan happamuusriskiä ei siten ole turpeen huomioida vesienkäsittelyrakenteiden suunnittelussa.

Luvanhakija on arvioinut Rahkanevan nykykuormitusta vuosina 2015–2018 Rahkanevalta laskevasta ojasta tehdyn ennakkotarkkailun keskimääräisten (n=52) vedenlaatutulosten perusteella. Arvioinnissa on käytetty keskivalu-maa 10 l/s/km². Kuntoonpano- ja tuotantovaiheen kuormitus on arvioitu käyttäen Länsi-Suomen pintavalutuskentällisten turvetuotantoalueiden ominaiskuormituslukuja. Rahkanevan kuormitus nykytilassa, kuntoonpano-vaiheessa ja tuotantovaiheessa kiintoaineen, kokonaisfosforin (kok P), ko-konaistypen (kok N) ja kemiallisen hapenkulutuksen (COD_{Mn}) osalta on ar-vioitu seuraavasti:

	Kiintoaine (kg/v)	Kok P (kg/v)	Kok N (kg/v)	COD _{Mn} (kg O ₂ /v)
Nykytilassa	2 440	34	550	27 420
Kuntoonpanossa				
brutto	3 079	42	849	26 994
netto	2 514	32	591	285
Tuotannossa				
brutto	2 183	16	622	18 094
netto	1 728	7,5	403	0

Hakija on esittänyt pintavalutuskentälle asetettavaksi seuraavat käsittely-vaatimukset:

Pintavalutuskentällä on kolmannen käyttöönottovuotta seuraavan kalente-rivuoden alusta alkaen saavutettava vähintään seuraavat puhdistustehot tai vaihtoehtoisesti enintään seuraavat lähtevän veden pitoisuudet:

	Puhdistusteho	Lähtevän veden pitoisuus
Kiintoaine	50 %	5 mg/l
Kokonaisfosfori	40 %	50 µg/l
Kokonaistyyppi	20 %	1 500 µg/l

Puhdistusteho lasketaan vuosikeskiarvona ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen mitatuista pitoisuuksista mahdolliset ohijuoksutukset mukaan lukien.

Mikäli päästötarkkailun perusteella pintavalutuskenttä ei täytä puhdistus-vaatimuksia, luvan saajan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin kentän toimintakyvyn parantamiseksi ja ilmoitettava tehtävistä toimenpiteistä kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Vimpelin kunnan ympäristön-suojeluviranomaiselle. Mikäli puhdistusvaatimukset eivät seuraavanakaan vuonna täyty, luvan saajan on toimitettava seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä aluehallintovirastolle vesienkäsittelyn tehostamista koskeva suunnitelma, jonka perusteella aluehallintovirasto voi muuttaa tai täsmentää lupamääräyksiä tai täydentää lupaa.

Pöly, melu ja liikenne

Turvetuotantoalueen suurimmat pölypäästöt ajoittuvat turpeen keräys- ja aumausvaiheisiin, jolloin käsitellään kuivaa turvetta. Pölyn määrää pyritään vähentämään valitsemalla vähän pölyäviä tuotantotapoja. Lähin asutus sijaitsee noin kilometrin päässä tuotantoalueelta, minkä vuoksi kohtuutonta pölyhaittaa asutukselle ei hakijan arvion mukaan pitäisi syntyä.

Melua syntyy työkoneista turvekentillä ja turpeen kuormauksesta tuotantopäivien (noin 30-50) aikana. Tuotantopäivinä turvekoneiden aiheuttamaa melua voi syntyä ympäri vuorokauden työvaiheista, tuotantotilanteesta ja säästä riippuen. Melu muistuttaa maatalouden harjoittamisesta syntyvää melua. Tuotantokoneiden lisäksi melua aiheuttaa raskas kuljetuskalusto. Turpeen toimitusaikana melu koostuu raskaan liikenteen ja kuormauskoneiden aiheuttamista äänistä ja vastaa siten liikennemelua. Myös toimitusaikana työmaalla voidaan työskennellä ympäri vuorokauden.

Turvetuotannosta aiheutuva meluhaitta on yleensä paikallista ja kuljetusten aiheuttama meluhaitta keskittyy pienten teiden ympäristöön. Melutasoon voidaan vaikuttaa mm. koneiden valinnalla, turveaumojen ja teiden sijoituksella sekä perustamalla riittävän leveitä ja tiheitä kasvillisuusvyöhykkeitä työmaan ja asutukseen väliin. Rahkanevan sijainti noin kilometrin päässä lähimmästä asutuksesta ehkäisee kohtuutonta meluhaittaa.

Rahkanevan tuotantoalueelta on suunniteltu kaksi turpeen kuljetusreittiä tielle nro 17777 ja edelleen teiden 68 tai 13 suuntiin. Toiminnassa käytettävät traktorit tuodaan työmaalle keväällä ja viedään syksyllä pois. Tuotantokoneet ovat työmaalla pääosin ympäri vuoden. Kunnostuksessa käytettäviä koneita tuodaan työmaalle keskimäärin 2-3 kertaa tuotantokauden aikana. Lisäksi tuotantokaudella on kevyttä liikennettä ja jossakin määrin muuta raskasta liikennettä.

Energiaturve toimitetaan asiakkaille pääasiassa lämmityskaudella (loka-huhtikuu) keskitetysti yhdessä tai kahdessa jaksossa. Jyrsinpolttoturve on suunniteltu toimitettavaksi Kokkolassa ja Pietarsaareissa sijaitseville käyttöpaikoille, ja tarvittaessa sitä toimitetaan myös Seinäjoen ja Jyväskylän käyttökohteisiin. Palaturpeen osalta asiakkaina ovat pääasiassa lähialueen kunnalliset lämpölaitokset ja kasvihuoneet. Ympäristöturve toimitetaan kasvihuoneille ja maatiloille. Turpeen kuljetusmäärät ovat noin 360 ajosuoritetta vuodessa.

Varastointi ja jätteet

Urakoitsija säilyttää polttoaineitaan siirrettävissä säiliöissä pelastussuunnitelmassa osoitetuissa paikoissa, jotka ovat alustaltaan tiiviitä ja kantavia ja valittu siten, että aineet eivät vahinkotapauksissa pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen. Säiliöiden keskimääräinen koko on 3 000-5 000 l. Polttoöljyn kulutus tuotantokauden aikana on n. 50 000 l. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 10 000 l. Säiliöitä täytetään tuotantokauden aikana kulutuksen mukaan. Lisäksi käytetään voiteluöljyjä n. 320 l sekä muita voiteluaineita n. 75 kg. Voiteluaineet varastoidaan tuki-

kohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Pumppaamot ovat verkkovirtakäyttöiset.

Tuotannossa syntyy hakijan arvion mukaan n. 320 l jäteöljyä, n. 55 kg kiinteää öljyjätettä, 25 kg akkuja, n. 8 m³ sekajätettä, n. 3 000 kg aumamuovia ja n. 250 kg rautaromua. Jätteiden tilapäinen säilytys suoritetaan asianmukaisissa tiloissa ja ne toimitetaan käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä.

Toiminnassa syntyy kaivannaisjätteinä kantoja ja muuta puuainesta, kiviä, mineraalimaita sekä lietteitä. Hakemussuunnitelman liitteenä olevassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on selvitetty kaivannaisjätteiden määrät ja käyttö.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Hakijan arvion mukaan tuotantoalueen kuivatusvesien ympärivuotinen puhdistus ojittamattomalle suoalueelle rakennettavalla pintavalutuskentällä on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista. Avolähteiden kautta toimiva veden jakaminen pintavalutuskentälle on käytössä usealla hakijan turvetuotantoalueella ja menetelmästä on hakijan mukaan hyviä kokemuksia.

Tuotanto on suunniteltu harjoitettavaksi ja työmaaliikenne järjestetty siten, että asutukselle ei aiheudu kohtuutonta rasitusta pölyn ja melun muodossa. Toiminnassa syntyvien jätteiden eri jakeiden tilapäinen säilytys ja toimittaminen sekä käsittelyyn että hyötykäyttöön on suunniteltu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Hakijan arvion mukaan tuotantotoiminnassa sovelletaan kaikilta osin ympäristön kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT sekä parasta käytäntöä (BEP).

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Suunniteltu tuotantoalue on valtaosin (n. 93 %) ojitettu, minkä takia kasvilisuus on muuttunut alkuperäisestä. Tuotantoalueen ojittamattomilla osilla on tapahtunut selvää kuivahtamista ja kasvillisuusmuutoksia. Pintavalutuskenttä sijoitetaan ojittamattomalle suolle. Hankealueen ympäristö on ojitettua metsää ja suota.

Asutus ja maankäyttö

Rahkannevan turvetuotantoalue sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla Vimpelin kunnan alueella, Hallapurin kylässä, noin 14 km Vimpelin kirkonkylältä itään. Hallapurin kyläkeskus sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä tuotantoalueen koillispuolella. Valtatie 13 kulkee noin 14 km:n etäisyydellä Rahkannevan itäpuolella ja kantatie 68 noin 14 km:n etäisyydellä Rahkannevan länsipuolella. Hakijan Pälvinnevan turvetuotantoalue sijaitsee noin 700 m:n etäisyydellä tuotantoalueen luoteispuolella, mutta alueen kuivatusvedet johde-

taan toiselle vesistöalueelle Porasenjokeen. Poikkijoki virtaa Rahkanen-
 eteläpuolitse, lähimmillään noin 200 m:n etäisyydellä lohkoista 1.

Alle 500 m:n etäisyydellä Rahkanen-
 tuotantoalueesta ei karttatarkaste-
 lun perusteella ole asuinrakennuksia, joten ei myöskään talousvesikaivoja.
 Maasto on pääosin metsämaata ja suota. Lähialueiden asutus on pääosin
 keskittynyt Hallapuron kylään. Lähin asuinkiinteistö sijaitsee karttatarkaste-
 lun perusteella noin 950 metrin etäisyydellä lohkon 1 länsipuolella.

Hakijan arvion mukaan pitkien etäisyyksien vuoksi turvetuotannosta ei ai-
 heudu pöly- tai meluhaittaa asutukselle eikä pölyä kulkeudu Poikkijokeen
 haitallisissa määrin. Poikkijoen ja jokea lähimpien auma-alueiden väliin jä-
 tetään hakijan hallussa olevalle alueelle suojavaöhyke.

Luonto ja suojeluarvot

Hankealueen länsipuolella sijaitsee ympäristöhallinnon Karpalo-
 karttapalvelun perusteella useita, osin päällekkäisiä suojelualueita: Huosi-
 anmaankallion Natura-alue (FI0800071), Huosianmaankallion lehtojensuo-
 jeluohjelmaan kuuluva alue (LHO100341), Huosianmaankallion lehtojen-
 suojelualue (LHA100021) ja Moskovankallion-Huosianmaankallion soiden-
 suojeluohjelmaan kuuluva alue (SSO100321).

Hakemuksen mukaan lähin etäisyys tuotantoalueelta Huosianmaan Natu-
 ra-alueeseen olisi noin 420 m. Karttatarkastelun perusteella lähin etäisyys
 pintavalutuskentältä suojelualueiden rajalle on noin 410 m ja varsinaisen
 Natura-alueen rajalle noin 620 m. Varsinaisesta tuotantoalueesta suojelu-
 alueita lähimpänä sijaitsee 12 ha:n suuruinen lohko 1, jonka sarka-alueelta
 suojelualueiden rajalle on karttatarkastelun perusteella noin 530 m ja var-
 sinaisen Natura-alueen rajalle noin 740 m. Natura-alueen kartan perusteel-
 la alue muodostuu kolmesta erillisestä osa-alueesta, joista lähimpään edel-
 lä mainitut etäisyydet on mitattu. Natura-alueen tietolomakkeen perusteella
 kolmen alueen kokonaisuus on SAC-alue, jonka suojelun perusteina ovat
 luontotyypeistä letot, boreaaliset luonnonmetsät, boreaaliset lehdot ja
 puustoiset suot ja lajeista kiiltosirppisammal sekä yksi uhanalainen laji.

Tie numero 17777 kulkee Rahkanen ja suojelualueiden välissä. Alueet
 sijoittuvat osin eri valuma-alueelle kuin Rahkanen. Etäisyyden, maaston
 korkeuserojen sekä alueiden väliin sijoittuvan maantien vuoksi turvetuo-
 tannolla ei hakijan arvion mukaan ole vaikutusta suojelualueisiin. Hakija on
 tuonut esiin, että Rahkanen ympäristövaikutusten arviointiprosessissa
 Natura-arvioinnin tekemistä ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Hankealueen läheisyydessä on useita muinaisjäännösrekisteriin kirjattuja
 talonpoikaisen kalkinpolton aikaisia uuneja sekä Pitkä kuopaksi kutsuttu
 Huosianmaan kalkkilouhos. Hankealueen läheisyydessä sijaitsee terva-
 hautoja, joita ei ole inventoitu eikä merkitty muinaisjäännösrekisteriin. Esi-
 historiallisia kohteita ei Rahkanen hankealueelta tai sen läheisyydestä
 tunneta. Rahkanen hankkeen YVA-prosessin yhteydessä Museovirasto
 on antanut lausunnon, jonka mukaan turvetuotantoalueella ja sen välittö-

mässä läheisyydessä Kalkkitehtaantien kaakkoispuolella ja Porasentien lounaispuolella olisi tarpeellista tehdä arkeologinen inventointi, jossa keskitytään pääosin kuivalle maalle rakennettavien ja parannettavien tieyhteyksien sekä huoltoalueiden läpi käymiseen. Suoalueiden ojituskotien läpikäymistä inventoinnin yhteydessä ei ole pidetty tarpeellisena. Hakemuksesta ei käy ilmi, että edellä mainittuja inventointeja olisi tehty.

Tuotantoalueen hydrologisella vaikutusalueella ei hakemuksen mukaan ole vesilain 2 luvun 11§:n mukaisia kohteita.

Hankealue sijoittuu Rahkanevan geologiselle suoaltaalle. Geologian tutkimuskeskus on selvitystensä perusteella määrittänyt Rahkanevan suoaltaan kuuluvan luonnontilaisuusluokkaan 1 (Valtioneuvoston periaatepäättös 30.8.2012 Soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta) sekä sen luonnontilan ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 44 §:n 2) -kohdan mukaisesti muuttuneeksi. Näin ollen hakija arvioi, että turvetuotanto voidaan ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentin estämättä sijoittaa Rahkanevalle.

Suunnitellulla tuotantoalueella ja pintavalutuskentällä on tehty ennen hakemuksen vireille tuloa maastokäynteihin perustuvat kasvillisuus- ja linnustoselvitykset sekä kirjallisuuteen ja asiantuntija-arvioihin perustuva direktiivilajiselvitys. Luontoselvityksiä on edelleen täydennetty asian kuuluttamisen jälkeen 18.7.2019 perhosselvityksellä, joka perustuu alueen aikaisempaan avoimeen perhoshavaintoaineistoon sekä kesällä 2019 hankealueen ojitamattomalla osalla tehtyyn maastohavainnointiin.

Vuonna 2012 toteutetun kasvillisuuskartoituksen perusteella tuotantoalueella ei esiinny erityisesti huomioitavia luontotyypppejä, kasvillisuustyypppejä tai lajiesiintymiä. Hankealueen todettiin olevan lähes kokonaisuudessaan varputurvekangasta tai selvästi luonnontilansa menettänyttä räme- tai nevuamuttumaa. Hankealueen ojitamattomalla osalla oli pienialaisesti luonnontilaisen kaltaista keidasrämettä ja variksenmarjarahkarämettä. Rimpipinnat ovat jonkin verran kuivuneet ja alue on luontaista enemmän taimetunut. Keidasrämeen kermipinnoilla on kanerva- ja variksenmarjarahkarämettä ja väli- ja rimpipinnoilla silmäkerahkasammalta ja rämerahkasammalta. Muuta lajistoa ovat mm. tupasvilla, tupasluikka, suokukka ja poronjäkälet.

Vuonna 2012 tehdyn linnustoselvityksen perusteella tuotantoalueella, sen koillisosan vielä ojitamattomalla alueella, pesii lintudirektiivin liitteen 1 lajeista teeri. Teeri kuuluu myös valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa silmälläpidettäviin lajeihin ja Suomen erityisvastuulajeihin. Samalta alueelta löytyi myös valkoviklo, joka on samoin Suomen erityisvastuulaji. Kartoituksessa ei havaittu luonnonsuojelulain 46 §:n ja 47 §:n lintulajeja eikä uhanalaisia päiväpetolintuja. Vuoden 2012 tilanteen mukaan luokiteltuina alueelta löytyi Suomen kansallisessa uhanalaisluokituksessa vaarantuneiksi nimetyt lajit taivaanvuohi, hömötiainen, töyhtötiainen ja viherpeippo. Lisäksi kartoituksessa havaittiin Rahkanevalla kolme silmälläpidettävää lintulajia. Selvitysalueen linnustollinen arvo arvioitiin kokonaisuutena vähäiseksi.

Perhosselvityksen mukaan Rahkanevan perhoslajistoa on selvitetty kattavasti vuonna 2000, minkä lisäksi hajanaisempia löytöjä on talletettu vuosina 1985–2012. Erityisesti suojeltavia tai uhanalaisia lajeja Rahkanevalta ei ole havaittu. Kesän 2019 maastoselvitykseen sisältynyt alue ei näyttäytynyt lajistollisesti tai luonnonoloiltaan merkityksellisenä perhoskohteena.

Direktiivilajiselvityksen mukaan Rahkanevalla tai sen lähialueella luontodirektiivin liitteen IVa lajeista todennäköisimmin voivat esiintyä saukko ja viitasammakko. Hankkeen vaikutukset saukon mahdollisiin elinympäristöihin on arvioitu vähäisiksi. Lohkon 2 pohjoispuolella, noin 130 m:n etäisyydellä tuotantoalueesta, on pieni, ainakin osittain kaivettu lampare, jossa direktiivilajiselvityksen mukaan saattaa olla viitasammakolle sopivaa lisääntymisaluetta. Hakija on tarkentanut direktiivilajiselvityksessä esitettyä arviota toteamalla, että kyseessä on maa-ainesten oton seurauksena syntynyt monttu, jonka vesisyvyys on noin 20 cm. Viitasammakon kartoittaminen maastossa ei hakijan näkemyksen mukaan ole ollut tarpeen, sillä tuotannolla ei ole hydrologisia vaikutuksia lampeen. Viitasammakoista ei myöskään ole kirjattu havaintoja Vimpelin alueelta ja lajin esiintyminen kohteessa olisi hakijan arvion mukaan myös kohteen luonteesta johtuen epätodennäköistä.

Pohjavesialueet

Rahkanevan hankealueen läheisyydessä ei sijaitse pohjavesialueita. Lähin vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, Porasharju I (1093404), sijaitsee Rahkanevan lohkon 2 itäpuolella noin kilometrin etäisyydellä. Etäisyyden vuoksi turvetuotannolla ei hakijan arvion mukaan ole vaikutusta pohjavesialueeseen.

Vesistö

Vesistö ja sen tila

Hankealue sijoittuu Ähtävänjoen vesistöalueelle (47) ja siellä Vimpelinjoen (=Savonjoki) valuma-alueeseen (47.08) kuuluvalla Poikkijoen valuma-alueelle (47.084). Hankealueen kuivatusvedet johdetaan noin 500 m pituisen laskuojan kautta Poikkijokeen. Vedet johtuvat ensin Poikkijoessa noin 15,6 km ja sen jälkeen Savonjoen alaosassa noin 11,9 km ennen Lappajärveen päätymistä.

Rahkanevan purkuvesistön virtaamaa ei ole mitattu. Poikkijoen ja Savonjoen virtaamat on arvioitu Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän hydrologisen vesistömallijärjestelmän perusteella vuosien 1980–2010 virtaamista ja Poikkijoen virtaama Rahkanevan laskuojan kohdalla on määritetty Poikkijoen valuma-alueen valumatiedoista valuma-alueen kokoon suhteuttamalla. Hakijan arvio Poikkijoen ja Savonjoen koko vuoden keski- (MQ), keskiyli- (MHQ) ja keskialivirtaamista (MNQ) on seuraava:

	Poikkijoki, laskuojan kohdalla	Poikkijoki	Savonjoki
valuma-alue (km ²)	80	120	378
MQ (m ³ /s)	1,08	1,6	15,6
MHQ (m ³ /s)	15,42	23,2	162
MNQ (m ³ /s)	0,04	0,06	1,2

Rahkanevalta laskevan ojan veden laatua on tutkittu vuosina 2015–2018 ennakkotarkkailuna (n=52). Veden laatu on ollut keskimäärin seuraava: kiintoaine 7,5 mg/l (vaihteluväli 0,5–43 mg/l), COD_{Mn} 85 mgO₂/l (vaihteluväli 45–120 mgO₂/l), väri 782 mgPt/l (vaihteluväli 350–1 200 mgPt/l), kokonaisfosfori 104 µg/l (vaihteluväli 33–340 mg/l), kokonaistyyppi 1 704 µg/l (vaihteluväli 880–3 600 mg/l) ja pH 5,2 (vaihteluväli 4,1–6,1 mg/l). Hakijan arvion mukaan ainepitoisuudet vedessä ovat kohonneita vanhan sarkaojituksen takia.

Hankealueen alapuolisten jokien vedenlaatua on tarkasteltu hakemuksessa vesistöhavaintopisteestä Poikkijoen alajuoksulta ennen Poikkijoen purkautumista Savonjokeen ja Savonjoen alajuoksulta ennen joen purkautumista Lappajärveen sekä Lappajärvestä Savonjoen suulta. Keskimääräiset vedenlaatutulokset vuosilta 1999–2017 pH:n, kokonaistyyppien, kokonaisfosforin, kiintoaineen ja kemiallisen hapenkulutuksen osalta on esitetty alla.

	pH	kok N (µg/l)	kok P (µg/l)	kiintoaine (mg/l)	COD _{Mn} (mg O ₂ /l)
Poikkijoki (n=56)	6,5	769	35	8,1	34
Savonjoki (n=20)	6,6	1160	80	4,6	28
Lappajärvi, Savonjoen suu (n=23)	6,8	717	28	1,9	15

Poikkijoki on pintavesityypiltään keskisuuri turvemaiden joki ja sen ekologinen tila on hyvä. Poikkijoen vesi on tummaa ja humuspitoista. Veden pH on ollut keskimäärin 6,5 (vaihteluväli pH 5,0–7,8). Happamuus alkaa yleensä vaikuttaa eliöstöön tason pH 6,0 alapuolella. Keskimääräiset kokonaistyyppien ja kokonaisfosforin pitoisuudet kuvaavat rehevää vesistöä. Savonjoki on samoin humuspitoinen, pintavesityypiltään keskisuuri turvemaiden joki, jonka ekologinen tila on hyvä. Keskimääräiset ravinnepitoisuudet ovat korkeampia kuin Poikkijoen ja kuvaavat rehevää vesistöä.

Poikkijoki virtaa liki asumattomien seutujen läpi, Savonjoen ja sen sivuhaarojen varrella peltoa on enemmän. Jokia kuormittavat varsinkin niiden latvoilla turvetuotanto, metsätalous ja laajat ojitusalueet. Hakemuksen mukaan Poikkijokeen johdetaan nykyisin turvetuotannon kuivatusvesiä hakijan Korpisalonnevan turvetuotantoalueen noin 234 ha:n alueelta. Korpi-

salonnevan kuivatusvesien laskukohta sijaitsee noin 11 km Rahkannevan kuivatusvesien laskukohdasta alavirtaan. Rahkannevan ja Korpisalonnevan yhteenlaskettu osuus Poikkijoen valuma-alueen pinta-alasta olisi noin 2,6 %. Savonjokeen kuivatusvetensä johtavien turvetuotantoalueiden kokonaisalasta ei ole esitetty hakemuksessa tarkkaa tietoa. Hakemuksen mukaan hakijan Korpisalonnevan vesiä johdetaan noin 96 ha:n alueelta Savonjoen alaosalle ja muiden tuottajien Kurvinnevan ja Koppelonnevan vesiä noin 58 ha:n ja 42 ha:n alueilta Savonjoen keskiosalle. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmien tietojen perusteella Savonjoen alaosalle laskee kuivatusvesiä myös Paaluoman valuma-alueen Millespakannevan ja Nasinnevan yhteensä noin 85 ha:n tuotantoalueilta. Hakemuksen mukaan Savonjoen latvoilla on vedenjakaja-alueilla sijaitsevia turvetuotantoalueita, joiden vesistä osa johdetaan Savonjokeen. Ympäristöhallinnon YLVA-valvontatietojärjestelmän tietojen perusteella vuonna 2019 Savonjoen yläosan valuma-alueelta vesiä johdettiin Savonjokeen Vapo Oy:n Savonnevalta n. 70 ha:n alueelta, Heiniahonnevalta noin 30 ha:n alueelta ja Lypsinnevalta noin 34 ha:n alueelta ja yksityisen tuottajan Veteläsuolta noin 10 ha:n alueelta.

Lappajärvi ($F=1\,526\text{ km}^2$, pinta-ala 14 500 ha, keskisyyvyys 7,4 m, suurin syvyys 38 m) on pintavesityypiltään suuri humusjärvi ja sen ekologinen tila on tyydyttävä. Lappajärven vedenlaatu on ollut kuitenkin keskimäärin parempi kuin ylempänä Rahkannevan purkuvesistöissä. Lappajärven kokonaisravinnepitoisuudet ovat olleet keskimäärin selvästi alhaisempia kuin Savonjoessa. Lappajärvi on rehevöitynyt viime vuosikymmeninä. Suurimmat Lappajärveen kohdistuvat kuormitukset tulevat peltoviljelyksestä, karjataloudesta, haja-asutuksesta, turkiseläintuotannosta ja metsätaloudesta. Lappajärveä kuormittaa myös merkittävä sisäinen kuormitus. Järveä säännöstellään yhdessä Evijärven kanssa tulvasuojelun ja virkistyskäytön takia.

Kalasto ja kalastus

Poikkijoessa ja Savonjoessa on tehty kalataloudellista tarkkailua Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen yhteistarkkailun sekä Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn veloitettarkkailun yhteydessä. Vesistöjen kalastusta on lisäksi selvitetty Rahkannevan hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä (kalastustiedustelu v. 1998 ja sosiaalisten vaikutusten arviointi v. 2016).

Vuonna 1998 Vimpelin osakaskunnalle suunnatussa tiedustelussa Poikkijoen kalastuksellinen merkitys arvioitiin keskinkertaiseksi ja Savonjoen suureksi. Jokiin kutemaan nousevien taimenen ja siian katsottiin lisäävän niiden kalataloudellista merkitystä.

Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen yhteistarkkailun vuoden 2015 kalastustiedustelun mukaan Savonjoki kuului alueen jokivesistöistä kolmen suosituimman kalastuskohteen joukkoon. Kalastuspäivien määrä vuonna 2015 oli Savonjoella 246 päivää ja kaikki alueen kalastajat olivat virkistyskalastajia. Käytetyimpiä pyydystyyppejä olivat onkivapa ja uistin-

vapa. Merkittävimpänä kalastusta haittaavana tekijänä nähtiin Savonjoen vähäinen vesimäärä.

Ympäristövaikutusten arvioinnin sosiaalisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä vuonna 2016 tehdyssä tiedustelussa viisi kyselyyn vastanneista ilmoitti kalastavansa Poikkijoessa ja neljä Savonjoessa.

Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn kalataloudellisen velvoitetarkkailun yhteydessä tehtyjen koekalastusten perusteella Savonjoen lajistoon kuuluvat ainakin ahven, kivennuoliainen, kivisimppu, made, taimen, särki ja pikkunahkiainen. Savonjokeen istutetaan velvoiteistutuksina taimenta 3000 kpl/vuosi ja sen lisäksi osakaskunta tekee omia istutuksiaan. Taimen lisääntyy luontaisesti sekä Savonjoessa että todennäköisesti myös Poikkijoessa. Vuonna 2015 tehdyissä koeravustuksissa Savonjoen rapukanta todettiin heikoksi, eikä Poikkijoessa esiinny rapuja juuri lainkaan. Poikkijoessa vuosina 2011, 2012 ja 2014 tehtyjen koekalastusten saalislajisto käsitti taimenta, madetta, ahventa, kivennuoliaista ja kivisimppua.

Vesistön käyttö

Hakemuksessa ei ole esitetty arvioita Poikkijoen ja Savonjoen muusta kuin kalataloudellisesta virkistyskäyttömerkityksestä. Lappajärvellä on hakemuksen mukaan Etelä-Pohjanmaan maakunnan suurimpana järvenä tärkeä merkitys virkistys- ja loma-asutusjärvenä. Lappajärvessä harjoitetaan myös ammattikalastusta.

Vesienhoitosuunnitelma

Hankealueen purkuvesistö kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen ja edelleen Luodon-Öjänjärveen laskevien vesistöjen vesienhoidon toimenpideohjelmaan vuosille 2016–2021.

Toimenpideohjelmassa Poikkijoen ekologinen tila on luokiteltu hyväksi, Savonjoen ekologinen tila hyväksi ja Lappajärven ekologinen tila tyydyttäväksi. Savonjoella ja Poikkijoella tavoitteena vuoteen 2021 mennessä on ravinne- ja kiintoainepitoisuuksien lasku 0–30 %:lla sekä jokien ja niiden rantavyöhykkeen monimuotoisuudesta huolehtiminen tai sen lisääminen. Pienehköillä kuormitusta vähentävillä ja rantaluontoa säästävillä toimilla olisi toimenpideohjelman mukaan mahdollista saavuttaa jopa jokien erinomainen tila.

Toimenpideohjelmassa vuoteen 2021 mennessä kaikille toiminnassa oleville turvetuotantoalueille suositellaan kuivatusvesien käsittelymenetelmäksi ympärivuotisesti toimivaa pintavalutuskenttää ja/tai kemiallista käsittelyä. Uusi turvetuotanto tulee toimenpideohjelman mukaan ohjata jo ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneelle alueelle niin, että turvetuotannosta on mahdollisimman vähän haittaa vesien tilalle, pohjavesille sekä luonnon monimuotoisuudelle. Uusien turvemaiden sijoittamisessa on käytettävä valuma-aluekohtaista suunnittelua, jossa huomioidaan koko-

naisvaltaisesti valuma-alueen kuormitus ja alapuolisen vesistön tila sekä herkkyys turvetuotannosta aiheutuvalle lisäkuormalle.

Hakijan arvion mukaan Rahkanen kohdalla toimitaan vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti, kun koko tuotantoalueen valumavedet käsitellään ympärivuotisesti ojittamattomalla pintavalutuskentällä.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Rahkanen turvetuotantoalueen päästöjen vaikutuksia vesistössä on arvioitu kuntoonpano- ja tuotantovaiheessa laimentumissuhteen avulla Poikkijoen ja Savonjoen alaosalla. Taulukossa on esitetty hakijan arvio kuntoonpano- ja tuotantovaiheen pitoisuusvaikutuksista vuoden keskivirtaamatilanteessa. Arvio on tehty hakemuksessa esitettyjen päästöjen ja virtaamatietojen perusteella.

	COD_{Mn} mgO₂ /l	kok.P µg/l	kok.N µg/l	kiintoaine mg/l
	brutto/netto	brutto/netto	brutto/netto	brutto/netto
Kuntoonpanovaihe				
Poikkijoki, Rahkanen laskuoja	0,8 / 0,0	1,2 / 1,0	25 / 17	0,09 / 0,07
Poikkijoki, lasku Savonjokeen	0,5 / 0,0	0,8 / 0,6	17 / 12	0,06 / 0,05
Savonjoki, lasku Lappajärveen	0,1 / 0,0	0,1 / 0,1	1,7 / 1,2	0,01 / 0,01
Tuotantovaihe				
Poikkijoki, Rahkanen laskuoja	0,5 / 0,0	0,5 / 0,2	18 / 12	0,06 / 0,05
Poikkijoki, lasku Savonjokeen	0,4 / 0,0	0,3 / 0,1	12 / 8	0,04 / 0,03
Savonjoki, lasku Lappajärveen	0,0 / 0,0	0,0 / 0,0	1,3 / 0,8	0,00 / 0,00

Hakijan arvion mukaan kuntoonpanovaiheessa Rahkanen päästöt kasvavat alueen nykyiseen sarkaojitustilanteeseen verrattuna. Tuotantovaiheen päästöt tulevat kuitenkin hakijan arvion mukaan olemaan tehostetun vesienkäsittelyn ansiosta jopa vähäisemmät kuin nykytilanteessa. Pitoisuuslaskenta osoittaa siten hakijan arvion mukaan lähinnä Rahkanen osuutta kokonaiskuormituksesta.

Hakemuksen mukaan Rahkanen päästöt voivat lisätä ja ylläpitää rehevyyttä paikallisesti laskuojassa, mutta alempana vesistössä Rahkanen turvetuotannon vaikutukset jäävät melko vähäisiksi. Rahkanen turvetuotannosta aiheutuvat nettopäästöt kohottavat laskujan kohdalla veden kokonaisfosforipitoisuutta 0,2 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuutta 12 µg/l, jotka ovat alle 2 % Poikkijoen vuosien 1999–2017 keskimääräisestä pitoisuustasosta. Veden kiintoainepitoisuus kohoaa 0,05 mg/l, joka on 0,6 % Poikkijoen vuosien 1999–2017 keskimääräisestä pitoisuustasosta. Alempana vesistössä vaikutuksia ei voida hakijan arvion mukaan määräysrajojen puitteissa havaita nykyisestä pitoisuustasosta.

Hakijan arvion mukaan päästöillä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia lähialueen pintavesien käyttöön. Liettymähaittoja voi esiintyä vähävetisenä aikana Poikkijoen, mikä saattaa aiheuttaa pyyntivälineiden limoittumista. Hakijan arvion mukaan Rahkanen päästöt eivät vaikuta Poikkijoen ja

Savonjoen kiintoaine- ja rautapitoisuuksiin tai pH-arvoon siinä määrin, että päästöistä aiheutuisi haittaa kalakannoille tai niiden lisääntymiselle.

Rahkanevan päästöt eivät hakijan arvion mukaan myöskään vaikuta heikentävästi alapuolisten vesistöjen ekologiseen tilaan. Hakemuksessa on kuitenkin todettu, että Poikkijoen kokonaisfosforipitoisuus on 2010-luvulla ollut hyvän ja tyydyttävän rajalla ja Rahkanevan kuntoonpanovaiheessa päästöt voivat aiheuttaa kokonaisfosforipitoisuuden nousua. Hakijan arvion mukaan laskennallinen pitoisuusarvio kuitenkin yliarvioi kuormitusvaikutusta. Kuntoonpanovaihe on Rahkanevalla myös normaalia lyhyempi.

Yhteisvaikutuksena tarkasteltuna turvetuotannon päästöjen pitoisuusvaikutus Poikkijoessa on hakijan arvion mukaan seuraava: kokonaistyyppi 45 µg/l, kokonaisfosfori 1,1 µg/l ja kiintoaine 0,15 mg/l. Vastaava arvio Savonjoen osalta on seuraava: kokonaistyyppi 10 µg/l, kokonaisfosfori 0,3 µg/l ja kiintoaine 0,04 mg/l. (tarkastelussa on huomioitu Vapo Oy:n alueet sekä Koppelonneva ja Kurvinneva)

Hakijan mukaan Savonjoen valuma-alueella on runsaasti tuotannosta poistunutta tai lähitulevaisuudessa poistuvaa turvetuotantoalaa. Korpisalonnevan turvetuotantoalueelle on myönnetty ympäristölupa vuonna 2004, minkä jälkeen tuotannosta on poistunut Poikkijoen osalta noin 52 ha tuotantoalaa ja Poikkijoen ja Savonjoen osalta yhteensä noin 136 ha tuotantoalaa. Hakijan arvion mukaan lähivuosina tuotannosta poistuu Korpisalonnevilla edelleen noin 25 ha. Vapo Oy:n Savonjoen latvalla sijaitsevat turvetuotantoalueet ovat Korpisalonnevan tavoin vanhoja ja niillä on laajoja poistumia. Muiden tuottajien alueista Koppelonnevan ympäristölupa päättyy 31.12.2022 ja Kurvinnevan ympäristöluvassa esitetyn perusteella tuotanto päättyisi noin viiden vuoden sisällä. Hakijan näkemyksen mukaan Rahkanevaa tulisi tarkastella poistunutta tuotantoalaa korvaavana alueena.

Ympäristöriskit

Tulipalo on merkittävin turvetuotantoalueen onnettomuusriski. Rahkanevan turvetuotantoalueelle laaditaan pelastussuunnitelma, joka toimitetaan pelastusviranomaisille. Henkilökunnalle ja työmaalla toimiville yrittäjille annetaan koulutusta tulipalontorjunnassa ja suunnitelma toimenpiteistä. Mahdolliset polttoaine- tai öljyvuodot voidaan kerätä pois turvekentältä. Hakijan käsityksen mukaan Rahkanevan turvetuotantoon ei liity maaperän tai pohjaveden saastumisvaaraa.

Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimitään paloturvallisuusorganisaatio, joka vastaa mahdollisen tulipalon alkusammutuksesta ja muiden hätätilanteiden hoitamisesta. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toiminta- ja ensiapuohjeet onnettomuustilanteiden varalle.

Rankkasateiden aiheuttamien vesiensuojelurakenteiden rikkoontumisten estämiseksi penkereitä, ojia ja vesiensuojelurakenteita tarkkaillaan säännöllisesti. Rankkasateiden aikaan veden padottuminen pumppausaltaa-

seen, laskeutusaltaisiin ja sarkaojiin vähentää turvetuotantoalueelta tulvatilanteessa lähtevää virtaamaa sekä ravinne- ja kiintoainemääriä.

Mahdollisista häiriötilanteista sekä niiden korjaustoimista ilmoitetaan alueelliselle ELY-keskukselle. Hätätilanteissa noudatetaan hakijan laatu- ja ympäristöjärjestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalle otetaan ympäristövahinkovastuuvakuutus.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Rahkanevan tuotantoalueen käyttö-, päästö- ja vesistötarkkailua esitetään suoritettavaksi osana Vapo Oy:n Läntisen Suomen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailua. Kalataloustarkkailu esitetään toteutettavaksi osana Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen yhteistarkkailua.

Kuntoonpanovaiheen tarkkailua esitetään tehtäväksi koko kuntoonpanovaiheen ajan. Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti. Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän ylä- ja alapuolelta seuraavasti:

- touko-joulukuu 1 kerta / 2 viikkoa
- kevättulvan aikana 1 kerta / viikko
- muutoin 1 kerta / kuukausi

Näytteistä analysoidaan kiintoaine, COD_{Mn}, kok.P, kok.N, pH ja Fe. Kun pH <4,5, määritetään sähkönjohtavuus ja sulfaatti (SO₄).

Tuotantovaiheen päästötarkkailu esitetään toteutettavaksi kahtena peräkkäisenä vuotena lupapäätöksen lainvoimaistumisen jälkeen ja sen jälkeen joka 3. vuosi. Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti. Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän ylä- ja alapuolelta seuraavasti:

- huhti-syyskuu 1 kerta / kuukausi
- kevättulvan aikana 1 kerta / viikko
- loka–maaliskuussa 1 kerta / 2 kuukautta

Näytteistä analysoidaan kiintoaine, COD_{Mn}, kok.P, kok.N ja pH.

Rahkanevan vesistötarkkailu käsittää vedenlaatuseurannan Poikkijoessa Rahkanevan alapuolella (ETRS-TM35FIN 7007170-352510) ja yläpuolella (ETRS-TM35FIN 7006430-354880) kolme kertaa vuodessa (kevällä, kesällä ja syksyllä). Näytteistä määritetään lämpötila, happi, pH, sähkönjohtavuus, väri, sameus, COD_{Mn}, kiintoaine, kok.P, kok.N, NH₄-N ja Fe. Lisäksi määritetään virtaama.

Hakija ei katso pöly- ja meluseurantaa Rahkanevan ympäristössä tarpeelliseksi, koska tuotantoalueen ympäristössä ei ole asutusta alle 500 m säteellä. Mikäli pöly-, melu- tai muuta haittaa ilmenee, selvitetään asia ja tehdään korjaavat toimenpiteet.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Kalatalousmaksu

Hakija esittää kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi vuosittain suoritettavaa kalatalousmaksua suuruudeltaan 260 €/vuosi.

Korvaukset

Hakija arvioi, että Rahkanevan turvetuotannosta ei aiheudu korvattavaa vahinkoa.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset ennen hakemuksesta tiedottamista

Hakija on täydentänyt hakemustaan 31.10.2018 vesienkäsittelyä, vesistöä ja luontoarvoja koskevilla tiedoilla. Tiedot on kuvattu tarkemmin Hakemuksen sisältö -osassa.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Vimpelin kunnassa 21.1.-20.2.2019 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutus ja hakemuksen tiivistelmä sekä keskeisimmät hakemusasiakirjat on julkaistu internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa ja kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 21.1.2019 Ilkka-lehdessä. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Vimpelin kunnalta sekä Vimpelin kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiselta. Lisäksi Metsähallitukselle ja Museovirastolle on annettu erityistiedoksianto kuulutuksesta.

Lausunnot

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on lausunnossaan todennut seuraavaa:

HANKEALUE

Vapo Oy hakee ympäristölupaa Rahkanevan 102,6 hehtaarin turvetuotantoalueelle Vimpelin kunnassa Hallapuron kylässä Perhon rajan läheisyydessä. Rahkaneva on pääosin sarkaojitettu vuosina 1978-1982 ja sen luonnontilaisuusluokka on 1. Rahkaneva sijaitsee Ähtävänjoen vesistöalueella (47) ja siellä Vimpelinjoen valumaalueeseen (47.08) kuuluvalla Poikkijoen osa-valuma-alueella (47.084).

LUONNONARVOT JA LAJISTO

Hankkeen yhteydessä on laadittu ympäristövaikutusten arviointimenettely. YVA-menettelyn yhteysviranomaisen lausunnossa todetaan, että mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, tulisi hankealueen perhoslajisto selvittää. Lausunnossa tuodaan esiin mm. Rahkanevan koillisosassa sijaitseva ojit-

tamaton, lähellä luonnontilaa oleva suoalue, joka saattaa olla merkittävä huomionarvoisen perhoslajiston kannalta. Lähialueilta on tehty havaintoja esimerkiksi luonnonsuojelullisesti merkittävästä suovenhokkaasta (*Nola carelica*). ELY-keskus toteaa, että alueen perhoslajistoa ei ole ympäristölupahakemusta varten selvitetty, joten ei voida poissulkea arvokkaiden perhoslajien esiintymistä alueella.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tuodaan esille myös luontodirektiivin liitteen IV a mukaisten lajien selvitys, joka on hankealueen osalta tehty ainoastaan olemassa olevien havaintotietojen ja lajien esiintymisarvion perusteella. Esiintymisselvityksen mukaan viitasammakon lähin potentiaalinen esiintymäalue on välittömästi Rahkanen pohjoispuolella sijaitseva, ainakin osittain kaivettu nimeämätön lampare. On mahdollista, että lampareessa on viitasammakon lisääntymisalue, jolloin turvetuotannolla tulisi olemaan selvityksen mukaan huomattava viitasammakon elinympäristöä heikentävä vaikutus. Hakija on täydentänyt hakemustaan 29.10.2018. Täydennyksessä todetaan, että hankkeen etäisyys kaivantoon on yli 100 m ja välialue on ojittamatonta suota. Täten Rahkanen kuivatuksella ei voi olla vesitaloudellisia vaikutuksia kohteeseen. Lisäksi täydennyksessä todetaan, että lajin esiintyminen kohteessa on sen luonteesta johtuen epätodennäköistä.

Viitasammakon osalta ELY-keskus toteaa, että lajin havaintotiedot ovat suuresti puutteellisia koko esiintymisalueellaan. Se, että lajista ei ole havaintotietoja Vimpelin kunnan alueelta Suomen lajitietokeskuksen palvelussa, ei kerro lajin todellisesta levinneisyydestä ja yleisyydestä. Matalavetiset maa-aineksen ottoalueet ovat ELY-keskuksen suorittamissa inventoinneissa osoittautuneet viitasammakon kannalta otollisiksi kutualueiksi. Lajia siis saattaa esiintyä nyt kyseessä olevassa maa-aineksen ottoaikassa. ELY-keskus kuitenkin yhtyy hakijan arvioon Rahkanen mahdollisen turvetuotannon vähäisistä vaikutuksista kyseiseen vesialueeseen.

VESISTÖALUE JA VESISTÖN TILA

Hankealue sijaitsee Ähtävänjoen vesistöalueen (vesistöalue 47, 2 054 km²) suurimpaan järveen, Lappajärveen (pinta-ala 145 km², valuma-alue 1 527 km²) laskevan Vimpelinjoen eli Savonjoen (VA 47.08, 378 km²) sivujoen Poikkijoen (47.084, 120 km²) valuma-alueella. Rahkanen kuivatusvedet laskisivat ojaa pitkin Poikkijokeen, jonka valuma-alue laskuojan kohdalla on n. 80 km². Rahkanen käsittää 0,9 % Poikkijoen (laskuojan kohdalla 1,3 %), 0,3 % Vimpelinjoen ja 0,07 % Lappajärven valuma-alueesta. Poikkijokeen laskee myös osa erittäin suuren Korpisalonnevan turvetuotantoalueen kuivatusvesistä. Yhdessä Korpisalonnevan Poikkijokeen veteensä laskevien lohkojen kanssa Rahkanen käsittää 2,6 % Poikkijoen valuma-alueesta. Osuutta voidaan pitää suurena, sillä kyseessä on hyvässä ekologisessa tilassa oleva herkkä vesistö ja kokemusperäisesti tiedetään, että ongelmia alkaa olla havaittavissa, kun turvetuotantoalueiden osuus ylittää 2,0 % valuma-alueesta. Vimpelinjoen osalta turvetuotantoalueiden yhteismäärä on esitetty niin epäselvästi, että siitä ei saa kokonaiskäsitystä. Valuma-alueen latvoilla on kuitenkin runsaasti turvetuotantoalueita, joista osa on myös poistunut tai poistumassa käytöstä. On huomattava, että näi-

den kuormitus ei ole lakannut, vaikka sitä ei enää turvetuotannon kuormitukseksi luetaakaan.

Rahkaneva turvetuotantoalue sijoittuu hyvin ongelmalliselle alueelle, sillä alueen vesistöjen luonnonarvot ovat suuret ja vesistöt vastaavasti hyvin herkkiä kuormitukselle. Lappajärvi on Etelä-Pohjanmaan arvokkain järvi virkistyskäytön, matkailun ja kalastuksen osalta. Järvi on myös valtakunnallisesti arvokas ja tärkeä vetovoimatekijä. Vimpelinjoki ja Poikkijoki ovat luonnon- ja kalataloudellisesti arvokkaita jokia. Molempien kalataloudellinen potentiaali on tärkeä ja sekä siika että taimen nousevat Vimpelinjokeen Lappajärvestä kutemaan. Arvokaloja esiintyy kaikissa alueen vesistöissä.

Poikkijoen valuma-alue on pääasiassa talouskäytössä olevaa metsää ja suota, josta huomattava osa on ojitettu. Asutusta ja peltomaata sen sijaan on varsin vähän. Joen vesi on lievästi hapanta ja tummaa humusvettä. Rauta- ja humuspitoisuudet (COD) ovat korkeahkoja. Sen sijaan ravinnepitoisuudet ovat suhteellisen alhaisia, vaikkakin jonkin verran luonnontilaisia tausta-arvoja korkeampia. Humus- ja väriarvot ovat 1970-luvulta nousseet, vaikka 2010-luvulla arvot ovatkin hiukan laskeneet. Myös ravinnepitoisuuksien kasvu on 2010-luvulla taittunut ainakin hetkellisesti. Poikkijoen valuma-alue on tehokkaasti ojitettua, mutta itse jokea ei ole juuri perattu.

Vimpelin- eli Savonjoen valuma-alue on saman kaltainen kuin Poikkijoella, mutta maatalousmaata on selvästi enemmän. Tämä näkyy ravinnepitoisuuksissa, jotka kohoavat joen alajuoksua kohden ja ovat selvästi Poikkijokea korkeammat. Joen vedenlaatu on 1970-luvulta selkeästi heikentynyt, veden väri on tummunut ja rauta- ja ravinnepitoisuudet ovat kasvaneet. 2010-luvulla ravinne- ja humuspitoisuudet ovat kuitenkin hieman laskeneet, toisaalta rautapitoisuudet ja väriarvot ovat voimakkaasti kasvaneet. Jokeen kohdistuva kuormitus ei olekaan hallinnassa. Joessa on sekä perattuja että luonnontilaisia osuuksia ja jokea on myös kunnostettu kalatalouden tarpeisiin.

Lappajärven vedenlaatu on heikentynyt 1960-luvulta lähtien, mutta 2000-luvulla rehevöitymiskehitys on pysähtynyt. Olennaista kehitystä parempaan ei ole kuitenkaan tapahtunut. Nykytilassaan Lappajärvi on lievästi rehevöitynyt humusjärvi. Järveä luonnehtivat luonnontilaan verrattuna kohonneet ravinne- ja klorofyllipitoisuudet, syvänteiden happiongelmat, ajoittaiset sini-levä- ja koristeleväkukinnot sekä kalaston muutokset. Järven vesi on myös tummunut huolestuttavasti kertoen valuma-alueelta tulevasta humuskuormituksesta.

Ähtävänjoessa elää erittäin uhanalainen ja luonnonsuojelulailla rauhoitettu jokihelmsimpukka, joka on vaatelias veden ja pohjanlaadun suhteen. Varsinkin happamuuden, humuksen ja muun kiintoaineen on todettu heikentävän lajin elinmahdollisuuksia ja elinolosuhteita merkittävästi. Luonnonolosuhteiden muutos heikentäisi myös jokihelmsimpukoiden isäntäkalojen elinolosuhteita joessa. Ähtävänjoki on liitetty Natura 2000 -

suojeluohjelmaan ja vesienhoidossa se on luokiteltu vpd-Natura-alueeksi. Joen suojeluarvot ovat sidoksissa veden hyvään tilaan.

KUORMITUS

Turvetuotannolle on kansallisissa ohjelmissa ja vesienhoitosuunnitelmissa esitetty kansallisia ja valuma-aluekohtaisia kuormituksen vähentämistavoitteita. Tavoitteet on tarkoitus toteuttaa muun muassa parantamalla vanhojen tuotantoalueiden vesiensuojelua aina kun lupia uusitaan tai tarkistetaan. Tavoitteina on myös ohjata tuotantoa jo olemassa oleville alueille, näiden yhteyteen tai jo ennestään ojitetuille soille. Voimassa olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan mukaan koko Ähtävänjoella on voimassa suunnittelumääräys III, jonka mukaan turvetuotannon kuormitusta ei saa lisätä.

Etelä-Pohjanmaan liiton 3.12.2018 hyväksymässä, mutta valituksen alaisessa maakuntakaavassa ei Poikkijoen alueelle ole osoitettu turvetuotantoa. Saman kaavan mukaan herkimpien erinomaisessa tai hyvässä tilassa olevien vesistöjen valuma-alueille, ja lupakäsittelyssä tulee huomioida vesistön herkkyys ravinne-, kiintoaine- ja humuskuormalle. Poikkijoki on tällainen vesistö. Edelleen kaavassa on koko Vimpelinjoen vesistön osalta voimassa suunnittelumääräys, jonka mukaan alapuolisten vesistöjen erityisiin luonnonarvoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Lappajärven lähivaluma-alue sai kaavan taustaraporteissa (Etelä-Pohjanmaan liitto 2014d) koko maakunnan korkeimmat vesistövaikutusriskin indeksiarvot. Tämän vuoksi alueelle on annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan alueella turvetuotannon vesiensuojelumenetelmiin ja tuotannon vaihteistukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Rahkaneva on uusi, mutta aiemmin turvetuotantoa varten sarkaojitetulle alueelle kaavailtu alue. Alue on sarkaojitettu aikanaan v. 1978-1982 ilman vesiensuojelurakenteita. Ennakkotarkkailun tulosten mukaan alueelta tuleva vesi on yhä edelleen erittäin heikkolaatuista ja mm. humus-, rauta- ja ravinnepitoisuudet ovat hyvin korkeita. Alueen voidaankin todeta kuormittaneen alapuolisia vesistöjä huomattavasti viimeisen 40 vuoden aikana. Kuormitus jatkuu edelleen.

Rahkanevan kaavaillun tuotantoalueen kuormitusarvot perustuvat Vapo Oy:n tarkkailuihin (Pöyry 2016a) perustuviin ominaiskuormituskertoihin. Näiden perusteina ovat vedenlaadun tunnusluvut ovat jopa paremmat kuin alueelta nykyisin lähtevä vesi. Kunnostusvaiheessa, jolloin alueelta tuleva valuma kasvaa, on kuormituksen kuitenkin arvioitu kasvavan vedenlaatumuuttajasta riippuen 25-50 % nykytilaan verrattuna. Tuotantoaikana arvioitu kuormitus pienenee ja muutos nykytilaan verrattuna olisi +10 %...-50 % vedenlaatumuuttajasta riippuen. Tuotannon aikana kuormitus siis useimpien vedenlaatumuuttajien osalta jopa laskisi.

Kunnostusvaiheessa kuormituksen on arvioitu olevan selvästi korkeampaa kuin tuotantovaiheessa, joten etenkin kuntoonpanovaiheen kuormituksen vähentämiseen tulisi kiinnittää huomiota. Tätä olisi voitu ympäristölupahakemuksessa huomioida paremmin. Kaivuutyöt tulisi ajoittaa vähäisten va-

lumien aikaan. Myös eristysojien vesiensuojeluratkaisuihin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta sitä kautta tuleva kuormitus saataisiin minimoitua. Rahkannevan alueen jälkikäytöstä ei ole vielä tarkempaa tietoa, mutta vesiensuojeluun tulee siinäkin vaiheessa kiinnittää erityistä huomiota.

Hakija on esittänyt puhdistustavoitteet puhdistusteholle tai vaihtoehtoisesti lähtevän veden laadulle. Alapuoliset vesistöt ovat luonnontaloudellisesti arvokkaita, minkä vuoksi lähtevän veden laadulle tulee asettaa tiukat tavoitteet. Esitetyt tavoitearvot voidaan pitää riittävänä, sillä toteutuessaan ne parantavat alueelta lähtevän veden laatua. Tavoitearvot on asetettava kuitenkin myös humuspitoisuudelle (COD). Vesiensuojelurakenteiden suunnittelussa ja rakentamisessa sekä kunnossapidossa ja tarkkailussa on varauduttava myös ääritilanteisiin, kuten rankkasateisiin. Mikäli tuloksista käy ilmi ongelmia virtaamahuippujen aikaan, on vesiensuojelua tehostettava. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kiintoaine-, rauta- ja humuspitoisuuden (COD) vähentämiseen.

Turvetuotannosta lähtöisin oleva humus on laadultaan erilaista kuin vesistöissä luontaisesti esiintyvä tai luonnontilaisilta alueilta peräisin oleva humus. Virtaavissa vesissä kiintoaine, erityisesti orgaaninen kiintoaine ja humus, kulkeutuu osittain virtauksen mukana pitkiä matkoja, yleensä koko virtavesijakson läpi. Maaekosysteemistä peräisin olevan humuksen hajoaminen jatkuu vielä vesistöissä, millä on vaikutusta esimerkiksi vesien happitalouteen ja ravintoverkkoihin. Turvetuotantoalueilta huuhtoutuvassa humuksessa on enemmän rautaa kuin luonnontilaisilta soilta peräisin olevassa humuksessa. Raudan merkitys korostuu alivirtaamakaupina, jolloin raudan ja orgaanisen aineen suhde vedessä kasvaa. Humus yhdessä raudan kanssa aiheuttaa veden tummumista, jolla on merkittäviä ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia vesistöön ja siihen liittyviin käyttömuotoihin. Rauta saattaa myös saostua erilaisille kivi-, puu- ja kasvillisuuspinnoille alapuolisissa vesistöissä, millä saattaa olla huomattavia ekologisia vaikutuksia. Lisäksi kasvanut orgaanisen aineksen pitoisuus ja heikentynyt happipitoisuus lisää toksisen metyylielohopean muodostumista. Orgaaninen kiintoainekuormitus onkin selvästi suurempi ja vakavampi ongelma, kuin sama määrä kiintoainetta epäorgaanisena aineena.

Ennalta arvioiden Rahkanneva sijaitsee alueella, jossa happamia sulfaattimaita tai mustaliuskealueita ei pitäisi esiintyä. Ennakkotarkkailun tulokset tukevat arviota.

VAIKUTUSARVIO

Rahkannevan turvetuotannon kuormituksen teoreettisia vaikutuksia vedenlaatuun on arvioitu sekä Poikkijoessa, Vimpelinjoessa että Lappajärvellä. Arvioiden mukaan kuntoonpanovaiheessa pitoisuudet Poikkijoella kasvaisivat vedenlaatumuuttujasta riippuen n. 1-5 % verrattuna vesienhoitolainsäädännön taustapitoisuuksiin. Vimpelinjoella kasvu jäisi n. 1 % tuntumaan ja Lappajärvellä olisi jo huomaamaton. Tuotantovaiheessa pitoisuuksien kasvu olisi kaikissa vesistöissä kuntoonpanovaihetta vähäisempää.

Sekä Poikkijoen että Vimpelinjoen valuma-alueilla on varsin paljon turvetuotantoa. Yhdessä Rahkanevan kanssa turvetuotannon arvioitaisiin lisäävään Poikkijoen kiintoaine- ja ravinnepitoisuuksia muuttujasta riippuen n. 5-15 % tausta-arvoihin verrattuna. Määrää voidaan pitää varsin suurena. Vimpelinjoella yhteisvaikutus jäisi pienemmäksi. Vimpelinjoen tilanne poikkeaa Poikkijosta, sillä Vimpelinjoen latvoilla on runsaasti tuotantoalueita poistunut käytöstä, mikä näkyy turvetuotannon laskennallisen kuormitusosuuden vähentymisenä. Vaikka kuormitus ei alueelta tällöin lakkaakaan, saattaa tuotannon vähentyminen osittain selittää 2010-luvun hieman parantunutta vedenlaatua.

Turvetuotannolle ominainen humuskuormitus kulkee koko vesistön läpi. Tämän vuoksi lisääntyneellä kuormituksella on vaikutuksia myös Lappajärveen ja tämän alapuolisiin vesistöihin. Ähtävänjoki kuuluu Natura-verkostoon alueella esiintyvän erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun vuoksi. Raakkukannat ovat taantuneet tuntuvasti ja olosuhteet Ähtävänjoessa ovat huonontuneet vuosi vuodelta. Raakkujen ei ole todettu luontaisesti enää lisääntyvän alueella. Joen heikentyneen vedenlaadun (rauta, kiintoaine, humus) ja toisaalta Lappajärvestä peräisin olevan ravinnon laadun muutoksen (leväyhteisöt) osuus kehityssuunnalle on keskeinen, sillä laitosoloissa puhtaassa vedessä ja hyvällä ravinnolla lisääntymisen on havaittu onnistuvan.

Ähtävänjoki on myös Pietarsaaren kaupungin sekä Pietarsaaren ja Kokkolan suurteollisuuden vedenhankintavesistö. Vesistö on myös Kokkolan kaupungin raakaveden varalähde. Humuspitoisuuden kasvu on erittäin ongelmallista vedenoton kannalta, sillä humus heikentää raakaveden laatua ja lisää huomattavasti puhdistuskustannuksia.

VESIENHOITO

Sekä Poikkijoki että Vimpelinjoki tyypitellään vesienhoidossa keskisuuriin turvemaiden jokiin. Valtioneuvoston hyväksymän vesienhoitosuunnitelman (2016) mukaan molemmat joet ovat hyvässä ekologisessa, mutta hyvää huonommassa kemiallisessa tilassa. Poikkijoki on joista paremmassa tilassa, sillä sen biologinen tila ilmentää jopa erinomaista ja veden laatukin hyvää tilaa, kun Vimpelinjoella luokat ovat vastaavasti hyvä ja tyydyttävä. Vimpelinjoen kohdalla on lisäksi todettu, että on riski joen tilan heikkenemisestä v. 2016-2021. Kalasto on molemmissa joissa monipuolista kuvaten hyvää tilaa. Ekologisen tilan osalta molempien jokien kohdalla tavoitteena on hyvän tilan säilyttäminen.

Molempien jokien kemiallisen tilan on arvioitu olevan hyvää huonompi kaloihin kertyvän elohopean kaukokulkeumaan ja luonnonolosuhteisiin liittyvien riskien perusteella. Soinen valuma-alue ja vesien korkea humuspitoisuus lisäävät todennäköisyyttä kalojen kohonneista elohopeapitoisuuksia. Mitattua tietoa elohopeapitoisuuksista ei kuitenkaan ole. Vesien tummumisilmiön on Suomessa havaittu lisääneen kalojen elohopeapitoisuutta karuissa latvavesissä 1990-luvun lopulta lähtien. Hyvän kemiallisen tilan osalta tavoite on molempien jokien kohdalla vuodessa 2027. Perusteluina tavoiteaikataulujen pidennyksiin on luonnonolosuhteiden ylivoimaisuus.

Suuriin humusjärviin luettavan Lappajärven ekologinen tila on tyydyttävä, jota myös seuratut biologiset laatutekijät ja vedenlaatu varsin hyvin ilmentävät. Lappajärven vesienhoidon tavoitteena oli hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen epäonnistui. Tämä korostaa kuormituksen vähentämisen merkitystä ja osoittaa, että tehdyt toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä. Kemiallisen tilan osalta Lappajärvi on hyvässä tilassa ja eivät kalojen elohopeapitoisuudet ylitä ympäristölaatunormin raja-arvoja. Kemiallisen tilan osalta tavoitteena on hyvän ekologisen tilan säilyttäminen.

Vesienhoidon tavoitteena on koko Ähtävänjoen osalta mm. ravinne-, orgaanisen kiintoaine- ja humuskuormituksen vähentäminen. Lisäksi tavoitteena on Ähtävänjoen raakaveden laadun turvaaminen kaikissa olosuhteissa sekä raakun elinolojen turvaaminen. Ähtävänjoen pintavesien toimenpideohjelmassa (Bonde ym. 2016) on Vimpelinjoen hyvän tilan saavuttamiseksi edellytetty fosforipitoisuuksien vähentämistä 30-50 %. Poikkijoella fosforipitoisuudet ovat jo tavoitearvoissa, mutta parantamista riittää vielä mm. humuskuormituksen kohdalla. Lappajärvellä hyvän tilan saavuttaminen edellyttää fosfori- ja klorofyllipitoisuuksien laskua 20 % sekä veden tummenemiskehityksen pysäyttämistä. Tavoitteet ovat erittäin haastavia ja, jotta tavoitteisiin päästäisiin, tulee kuormitusta vähentää tuntuvasti kaikilla sektoreilla. Lisähaasteita vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiselle tuo ilmastomuutos. Sateiden lisääntyminen ja sääolosuhteiden äärevöityminen lisää eroosiota ja valuma-alueelta tulevaa kuormitusta, millä on haitallisia vaikutuksia veden laatuun ja vesistöjen ekologiaan. Vesien tummumisilmiö ja humuspitoisuuden kasvava suuntaus lisää jatkossa riskiä metyylielohopeapitoisuuksien kasvulle. Tämä vaikeuttaa kemiallisen tilan tavoitteen saavuttamista, mikä korostaa humuskuormituksen vähentämisen tärkeyttä. Turvetuotannon lisääminen valuma-alueella ei tue vesienhoidon tavoitteita ekologisen eikä kemiallisen tilan tavoitteiden osalta. Toisaalta Rahkanevan ojitetulta alueelta aiheutuu jo nykyisellään merkittävää kuormitusta alapuoliseen vesistöön, koska alue on sarkaojitettu ilman vesiensuojelurakenteita.

VESIENSUOJELURAKENTEET

Rahkanevan kuivatusvesien käsittelyyn kuuluisivat suunnitelman mukaan sarkaojien lietetaskut, sarkaojapidättimet sekä 2 padottavalla rakenteella varustettua laskeutusallasta, 1 pumppausallas ja 1 ympärivuotisesti käytössä oleva pintavalutuskenttä. Pintavalutuskentän koko on suunnitelmassa 5,8 ha ja sen kokonaisvaluma-alue 114,8 ha (kentän koko 5,0 % valuma-alueesta). Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen mukaan suunnitellun vesienkäsittelyn voidaan katsoa edustavan parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT). Pintavalutuskenttä sijoittuisi ojittamattomalle suoalueelle ja sen koko täyttäisi nykysuosituksen mukaisen vähimmäiskoon, joka on 4,5 % valuma-alueesta.

Suunnitelmaan sisältyy myös sulk-/ohituspato pumppaamon häiriötilanteiden varalle. Hakijan mukaan on parempi ratkaisu olla olemassa hallittu vesienjohtamisreitti pois turvetuotantoalueelta, kuin se että vedenpaine voisi rikkoa olemassa olevia rakenteita ja vesi päästä tuotantoalueelta hal-

litsemattomasti alapuoliseen vesistöön. Mikäli alueelle tulisi sulkukoivutuspato, se tulisi asentaa tarpeeksi korkealle siten, että vesiä johdetaan padon kautta vain äärimmäisissä tilanteissa, jos pumppaus pintavalutuskentälle on mahdotonta. Vesiensuojelurakenteet tulee mitoittaa riittävän reiluiksi myös tulva- tai häiriötilanteita ajatellen, jotta vettä voidaan väliaikaisesti padottaa alueelle.

Merkittävä osa turvetuotannon kuormituksesta liittyy alueella tehtäviin ojitus- ja kaivutöihin kuntoonpanovaiheessa. Myös eristysojista tuleva vesistökuormitus tulee minimoida uusimpien ohjeiden mm. Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen (Ympäristöministeriö 2015) mukaan. Eristysojina tulisi käyttää ensisijaisesti olemassa olevia oja, joita perataan vain tarpeen mukaan. Uusien eristysojien kaivussa sekä vanhojen ojien perkauksessa tulee käyttää metsätalouden kunnostusojitusten vesiensuojelumenetelmiä, kuten esimerkiksi lietekuoppia ja kaivukatkoja sekä olosuhteiden salliessa myös virtaamansäätopatoja tai pohjapatoja kaivuajakaikaisen kiintoaineen pysäyttämiseksi. Eristysoja ei tule kaivaa tarpeettoman syviksi eikä leveiksi. Ojien kaivuuta kivennäismaahan tulee mahdollisuuksien mukaan välttää, sillä eroosioriski on suurempi kuin turvemaahan kaivetulla ojalla. Lisäksi uusia eristysoja ei tule kaivaa eikä vanhoja eristysoja perata suoraan vesistöön asti, vaan veden tulisi mahdollisuuksien mukaan valua pintavalutana.

PUHDISTUSTEHON TAVOITTEET JA TARKKAILUT

Alueen kuormitusta ja vaikutuksia on tarkkailtava. Rahkanevan kuormitus- ja vesistötarkkailu voidaan toteuttaa pääosin hakemuksessa esitetyllä tavalla osana Vapo Oy:n tarkkailua. Alueen ennakkotarkkailu on hoidettu asianmukaisesti, mikä antaa hyvän pohjan hankkeen vaikutusten tarkkailuun.

Päästötarkkailussa esitetty sähkönsäilytyskyvyn tarkkailu on perusteltua, sillä lähtevät vedet ovat olleet ajoittain hyvin happamia. Mikäli sähkönsäilytyskyky ylittää 20 ms/m samalla kun pH on alle 4,5, on asiasta oltava yhteydessä ELY-keskukseen. Happamuus voi aiheuttaa haittoja Poikkijoen kalastolle, johon kuuluu mm. taimen. Jos pintavalutuskentältä lähtevän veden pH on alle 4,5 vuosikeskiarvona, veden happamuutta tulisi vähentää siihen soveltuvalla menetelmällä, esimerkiksi johtamalla vedet pintavalutuksen jälkeen kalkkikivestä tehdyn padon kautta.

Koska alue sijaitsee turvetuotannon kuormitukselle herkän ja kala- ja luonnontaloudellisesti arvokkaan vesistön valuma-alueella, on vuosittaisen kuormitustarkkailun oltava aluksi esitettyä pitkäkestoisempaa. Tarkkailulla on pystyttävä osoittamaan se, että luvassa määrätty puhdistustehovaatimukset voidaan todeta saavutetuiksi ja veden laatu on vakiintunut. Tämän jälkeen tarkkailua voidaan harventaa valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla. Kuormitustarkkailun osalta tulisi analysoida rauta myös tuotantovaiheessa. Virtaamat on suunniteltu mitattavaksi jatkuvatoimisesti sekä kuntoonpano- että tuotantovaiheessa. Jatkuvatoimisesti mitatut virtaamat ovat tarpeen luotettavaa päästölaskentaa varten. ELY-keskuksen mukaan vesistötarkkailua voidaan tehdä kahdelta ympäristölupahakemuksessa eh-

dotetulta pisteeltä Poikkijoen. Sekä kuormitus- että vesistötarkkailun on noudatettava kulloinkin voimassa olevan Vapo Oy:n tarkkailuohjelman laatu ym. vaatimuksia.

PÖLY JA MELU

Asutusta lähistöllä ei ole, joten tältä osin haitallisia pöly- tai meluvaikutuksia ei voida katsoa syntyvän. Hakemuksen mukaan lähin kiinteistö sijaitsee noin 750 m etäisyydellä suunnitellun pintavalutuskentän reunasta länteen.

Vedenlaadultaan suhteellisen hyvä ja ekologiselta tilaltaan hyvä Poikkijoki on herkkä pölykuormitukselle. Joki sijaitsee lähimmillään vain 200 m päässä kaavaillusta tuotantoalueesta. Tämän vuoksi mahdollinen tuotantoalue on rajattava niin, että pölykuormitusta ei pääse syntymään ja, että tuotantoalueen ja joen välissä on riittävän leveä metsäinen suojavyöhyke.

POHJAVEDET

Lähin pohjavesialue sijaitsee Rahkanen lohkon 2 itäpuolella noin kilometrin etäisyydellä, Porasharju I (1093404), vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Rahkanen turvetuotannolla ei arvioida olevan vaikutusta pohjavesialueeseen.

YHTEENVETO

Rahkanen hankealueelta ei ole tiedossa sellaisia luontoarvoja, joiden perusteella olisi esteitä turvetuotannon aloittamiselle. ELY-keskus kuitenkin toteaa, että YVA-lausunnossa mainittua perhosselvitystä ei ole hankealueelta tehty.

Rahkanen sijaitsee vesistövaikutusten suhteen hyvin ongelmallisella alueella. Hyvässä ekologisessa tilassa olevat Poikkijoki ja Vimpelinjoki ovat luonnontaloudellisesti ja kalataloudellisesti arvokkaita vesistöjä, ja ELY-keskus on luokitellut nämä turvetuotannolle herkiksi vesiksi. Uudessa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa koko Vimpelinjoen valuma-alue on suunnittelumääräyksellä nimetty alueeksi, jossa vesiensuojelu on otettava korostetusti huomioon. Poikkijoen valuma-alueelle ei olekaan kaavassa esitetty turvetuotantoa. Lappajärvi puolestaan on koko Etelä-Pohjanmaan suurin ja tärkein järvi, Ähtävänjoki kokonaisuudessaan kuuluu Natura 2000-verkostoon ja joen alaosa vedenhankintavesistö. Kaikki nämä vesistöt ovat kärsineet paitsi rehevöittävästä kuormituksesta, niin myös humuspitoisuuden kasvusta ja vesien tummumisesta. Alueella ja varsinkin Lappajärvellä on tehty pitkäjänteistä ja sitoutunutta vesiensuojelutyötä, jonka tuloksia ei saa vaarantaa. Vimpelin- ja Poikkijoen alueella tulee selkeänä tavoitteena olla turvetuotannon kuormituksen selkeä vähentäminen. Tämän vuoksi alueelle ei tulisikaan enää myöntää lupia turvetuotantoon.

Rahkanen on kuitenkin aikanaan sarkaojitettu turvetuotantoa varten. Ojituksen toteutettiin ilman minkäänlaisia vesiensuojelurakenteita, millä on ollut haitallisia vaikutuksia alapuolisiin vesistöihin. Alue on kuormittanut ja kuormittaa edelleen voimakkaasti alapuolisia vesistöjä mm. ravinteiden ja humuksen osalta, minkä kattava ennakkotarkkailu hyvin osoittaa. Vaikutus jatkuu voimakkaana edelleen n. 40 v ojitusten jälkeen.

Alapuolisten vesistöjen kannalta ensisijaista on saada kuormitus laskemaan. Tämän vuoksi luvan myöntäminen on mahdollista, mikäli voidaan varmistua, että kuormitus laskee. Hakemuksessa esitetty vesienkäsittely edustaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT), mutta myös eristysojituksien vesiensuojeluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Luvassa on määrättävä toiminnasta siten, että koko Rahkanevan aiemmin ojitetulta alueelta kuormitus mukaan lukien humuspäästöt saadaan hallintaan ja pystytään minimoimaan. Puhdistustehon lisäksi myös lähtevän veden laadulle on asetettava selvät vaatimukset, joita on tarkkailtava. Purkuvesistöjen tila edellyttää, että päästötarkkailun on tuotantovaiheessa oltava esitettyä pitempiä aikoja ja, että tätä voidaan keventää vasta kun tulokset antavat siihen aihetta. Mikäli vaatimuksiin ei päästä joko keskiarvioina tai runsaiden sateiden tai tulvan aikana, on hakijan selvitettävä syyt sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin vesiensuojelun tehostamiseksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä humus- ja rautapäästöihin. Asia on tärkeä, sillä kaikki vaikutusalueen vesistöt kärsivät kasvaneista humus- ja rautapitoisuuksista.

2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen viittaa Rahkanevan YVA-selostuksesta 19.6.2017 antamaansa lausuntoon (dnro 1610/5721/2017) ja katsoo, ettei turvetuotannon käynnistämiseksi Rahkanevalla ole tuotantoalueen supistamisesta huolimatta edellytyksiä.

Rahkanevalle 102,6 ha alueelle suunnitellusta turvetuotannosta aiheutuisi kalataloudellista haittaa välittömästi tuotantoalueen alapuolella sijaitsevan Poikkijoen lisäksi todennäköisesti myös alapuolisille Savonjoelle ja Lappajärvelle. Alapuolisen vesistökokonaisuuden poikkeuksellisen suuren kalataloudellisen ja luonnonsuojelullisen arvon vuoksi ei siinä voida sallia juuri minkään asteista tilan heikentymistä eikä riskiä vesistön pilaantumiselle, vaan kalojen elinolosuhteiden parantamiseksi on tarpeen pienentää varsinkin valuma-alueen maankäytön haitallisia vaikutuksia kalakannoille. Turvetuotannossa esiintyy käytännössä aina kuivatusvesien puhdistuksen toimivuuteen liittyvä riski vesien hallinnan kannalta vaikeissa olosuhteissa eli lähinnä suurten valumien aikana. Hakemuksen mukaan kuivatusvesiä voidaanakin tarvittaessa johtaa sulku-/ohituspadon kautta suoraan laskuojaan ja edelleen Poikkijokeen pumppaamon häiriötilanteiden aikana. Varsinkin tällaisen ohjuoksutusten aikaisen, käytännössä hallitsemattoman kuormituksen vuoksi ei lupaa Rahkanevan turvetuotannolle voida myöntää. Hakemuksen mukaan hankealueen kuormitusvaikutukset eivät vaaranna Poikkijoen ja Savonjoen kalakantoja eikä niiden lisääntymistä eikä vaikutusta saalismääriin. Kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan ohjuoksutukset kuitenkin aiheuttavat hallitsemattoman riskin alueen arvokkaille kalakannoille ja kalastukselle. Lisäksi vaikka turvetuotannon kuivatusvesien puhdistus Rahkanevalla saataisiin toimimaan moitteettomasti ilman ohjuoksutuksia, ei se poista tuotannon edellyttämästä maankuivatuksesta aiheutuvaa valuman ja edelleen Poikkijoen virtaaman äärevöitymistä, jolla myös on haitallinen vaikutus vesistön kalakantojen elinolosuhteille.

Rahkanevan alapuolisen vesistön kalataloudellista ja luonnonsuojelullista arvoa kasvattaa varsinkin luontaiset elinympäristönsä suhteen vaateliaat lohikalakannat. Järvitaimenkannat napapiirin eteläpuolella on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi, ja ainakin Savonjoki, mahdollisesti myös Poikkijoki, on järvitaimenkannan elinaluetta. Järvitaimenen lisäksi sekä Poikkijoessa että Savonjoessa esiintyy paikallista purotaimenta, Savonjoessa lisäksi harjusta ja jokikutuista siikaa, jonka pääelinalue on Lappajärvi. Vesireitillä Poikkijoki-Savonjoki-Lappajärvi voidaan katsoa olevan Etelä-Pohjanmaalla poikkeuksellisen hyvät edellytykset kasvattaa kalataloudellista arvoa entistään vahvistamalla lohikalakantoja vesistökuormituksen vähentämisen, virtavesikunnostusten ja kalastuksen säätelyn kautta.

Hakemuksessa esitetyt arviot Rahkanevan turvetuotannosta aiheutuvasta kuormituksesta ja sen vaikutuksesta alapuolisen vesistön vedenlaadulle ovat kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan hyvin epäluotettavat. Hakemuksen mukaan turvetuotannon käynnistäminen Rahkanevalla laskee alueelta lähtevää vesistökuormitusta. Koska arviot hankealueen nykykuormituksesta on arvioitu vuosina 2015-2018 tehdyn ennakkotarkkailun keskimääräisten vedenlaatatulosten perusteella käyttäen keskivalumaa 10 l/s/km², sisältyy nykykuormitusarvioon huomattavaa epävarmuutta. Luotettavan nykykuormitusarvion saamiseksi laskennassa olisi tullut käyttää alueen todellisia hetkellisiä valumatietoja. Lisäksi luotettavaa vertailua nykyisen sekä kuntoonpano- ja tuotantovaiheen kuormituksen välillä vaikeuttaa se tekijä, että vertailussa käytetyt kuntoonpano- ja tuotantovaiheiden kuormitukset ovat keskimääräisiä arvioita Länsi-Suomen edustavien ojitettamattomien pintavalutuskentällisten kohteiden lähtevästä veden laadusta. Rahkanevalle suunnitellun turvetuotantoalueen kuormitus saattaa kuitenkin huomattavasti poiketa näistä keskimääräisistä arvoista. Se tekijä, että nykyään sarkaojitustilassa olevalta Rahkanevalta lähtevä vesi on varsin heikkolaatuista, saattaa viitata myös Rahkanevalle suunnitellusta turvetuotannosta syntyvän keskimääräistä voimakkaampaa kuormitusta, eivätkä muilla turvetuotantoalueilla tehdyt kuormitusarviot siten välttämättä vastaa Rahkanevan tilannetta. Esimerkiksi hakemuksen mukaisen pintavalutuskentän puhdistusteho saattaa jäädä heikoksi, mikäli turpeen hajoaminen sen alueella on kiihtynyt viereisen tuotantoon kaavaillun alueen ojituksen - myös pintavalutuskentälle ulottuvan - maata kuivattavan vaikutuksen seurauksena. Hakemuksessa mainitaan, että tuotantoalueella on pieniä ojitettamattomia alueita, mutta myös niillä on tapahtunut selvää kuivahtamista ja kasvilisäusmuutoksia. Hakemuksesta ei käy ilmi, onko vastaavaa tapahtunut myös suunnitellun pintavalutuskentän alueella.

Kalatalousviranomainen katsoo lisäksi alapuolisen vesireitin kokonaisarvo huomioon ottaen, että Rahkaneva olisi varsinkin Poikkijoen tilan parantamiseksi pikemminkin tarpeen ennallistaa mahdollisimman pian. Rahkanevan ennakkotarkkailussa havaittu hankealueelta lähtevän veden heikko laatu lisää painetta suon ennallistamiseen. Hakemuksen mukaisella turvetuotannolla olisi sen sijaan todennäköisesti päinvastainen vaikutus alapuolisen vesistön tilaan kuin alueen ennallistamisella, jonka mahdollisuudet tulisi selvittää kalatalouden, luonnonsuojelun ja vesienhoidon edistämiseksi.

3) **Vimpelin kunnan tekninen lautakunta** on todennut, että Poikkijoen harvinaislaatuinen vesistö on lähellä luonnontilaista, eikä tämän herkän vesistön ekologista tilaa saa vaarantaa. Lupahakemuksessa ei ole selvitetty riittävästi Poikkijoen vesistöä, luontoarvoja eikä turvetuotannon vaikutusta Poikkijokeen tai siinä mahdollisesti elävään saukkoon. Säiden ääri-ilmiöiden lisääntyessä (mm. sateet, tulvat tai pakkaset) saattaa pintavalutus kenttien toiminta vaarantua. Tämän vuoksi ei voida katsoa, että käytössä olisi ympäristönsuojelulain 53 §:n tarkoittama BAT-tekniikka.

Hoosianmaankallion lehtojensuojelualue sekä sen ympäristö ovat harvinaisia kalkkikivisistä maaperästään johtuen. Lupahakemuksessa ei ole selvitetty Rahkanevan suunnittelualueen mm. pölyn vaikutusta Natura-2000 alueeseen.

Edellä mainituista puutteista johtuen tekninen lautakunta katsoo, että näillä tiedoilla ei voida puoltaa toimintaa alueelle. Lisäksi lautakunta esittää, että käsittelytekniikan riittävyys tulee selvittää näin lähellä Poikkijokea.

4) **Vimpelin kunnanhallitus** on ilmoittanut, että ei anna asiasta erillistä lausuntoa.

5) **Museovirasto** on todennut, että Rahkanevan läheisyydestä tunnetaan kalkin- ja tervavalmistukseen liittyvää arkeologista kulttuuriperintöä. Museoviraston lausunnossa Rahkanevan turvetuotantoalueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (MV/58/05.02.01/2017) todetaan arkeologisen kulttuuriperinnön inventoinnin päivitystarve. Samoin 14.8.2017 päivätyssä ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa yhteysviranomaisen pitää tarpeellisena, että turvetuotantoalueella ja sen välittömässä läheisyydessä Kalkkitehtaan tien kaakkoispuolella ja Porasentien lounaispuolella tehdään arkeologinen inventointi keskittyen kuivalle maalle rakennettaviin ja parannettaviin tieyhteyksiin ja huoltoalueisiin. Ympäristölupahakemuksessa oleva kartta, jossa muinaisjäännöskohteita on esitetty, on päivätty 13.6.2018. Museovirastolla ei ole tiedossa, onko em. arkeologinen inventointi tehty. Näin ollen on vaikeaa arvioida kattavasti hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Muistutukset ja mielipiteet

6) **Carpelan Liisa (934-404-7-47), Carpelan-Salmivuori Minna (934-404-7-109)**

Muistutusten tekijät vastustavat hanketta ja erityisesti turvetuotannon vesijuoksutuksia Savonjokea pitkin Lappajärveen. Muistuttajien mukaan juoksutukset tulevat pilaamaan läpikulkuvesistöt ja niiden välittömässä läheisyydessä olevat rannat. Juoksutukset eivät muistuttajien mukaan vastaa tämän päivän tavoitteellista luonnonsuojelua. Muistuttajien mukaan osa hakemuksen liitteinä olevista tutkimuksista perustuu jo nyt vanhentuneisiin arvioihin päästöistä ja vaikutuksista. Muistuttajan näkemyksen mukaan tuoreemmat selvitykset tehnyttä konsulttia ei voi pitää puolueettomana toimijana. Tutkimuksia ja arvioita ei missään tapauksessa voida hyväksyä,

eikä niiden perusteella voi tehdä päätöksiä vuosikymmeniksi eteenpäin. Muistuttajat huomauttavat, että Savonjoki on paikoin hyvin kapea ja aika ajoin vähävetinen. Heidän mukaansa osa päästöistä tulee väistämättä jäämään Savonjoen rantoihin, pilaamaan kasvillisuuden ja jatkamaan kiertokulkua mm. eläimissä. Myöskään Lappajärvi ei tulisi säilymään ennallaan, mikäli vuosikymmenien juoksutuksen jäännöksen päätyvät sinne. Muistuttajilla on vierekkäiset kiinteistöt Savonjoen varressa. He ovat oma-toimisesti- ja kustanteisesti pitäneet huolta kiinteistön läheisyydessä olevista joen osa-alueista, kunnostaneet ja puhdistaneet rantoja. Muistuttajat huomauttavat, että turvetuotanto voi heikentää kiinteistöjen arvoa.

Toiseen muistutukseen on liitetty lisäperusteena mm. alueen luontoarvoja kuvaava tekstiote.

7) Kaunisto Jorma (934-404-14-158)

Muistuttaja vastustaa hanketta jyrkästi mm. vesistöille hankkeesta aiheutuvan lisäkuormituksen takia. Lisäksi muistuttaja huomauttaa lähiympäristön poikkeuksellisten luonnonarvojen vaarantuvan/tuhoutuvan. Muistuttajan mielestä hanke johtaisi huomattavaan paikallisen luonnon köyhtymiseen ja yksipuolistumiseen.

8) Kaunisto Kari

Muistuttaja on ilmoittanut vastustavansa hanketta.

9) Koponen Matti

Muistuttaja on ilmoittanut vastustavansa hanketta, sillä vesistöt eivät ole enää aikoihin kestäneet turvetuotannon kuormitusta. Lisäksi muistuttaja pitää valvontaa puutteellisena.

10) Rinta-aho Timo (934-404-5-213)

Muistuttajan mukaan hakijalle ei missään nimessä tule myöntää ympäristölupaa kyseiselle hankkeelle. Muistuttajan aikaisemman kokemuksen perusteella hankkeissa esitetyt ympäristövaikutukset ovat olleet huomattavasti vahingollisempia, kuin mitä tarkasteluissa on ilmoitettu. 50-luvulla ennen turvetuotannon aloittamista Poikkijoki oli ennen täysin kirkasvetinen, mutta nykyisin heikkojen suodatusmenetelmien takia erittäin humuspitoinen.

11) Toppinen Helena (934-404-3-223)

Muistutuksen tekijä vastustaa hanketta sen vesistölle aiheuttamien haittavaikutusten vuoksi.

12) Latvala Kyösti

Muistutuksen tekijä vastustaa hanketta haittavaikutusten vuoksi ja esittää sen sijaan, että kohde tulisi ennallistaa.

13) Lemström Riitta (934-404-8-29)

Muistutuksen tekijä vastustaa hanketta haittavaikutusten vuoksi. Muistuttaja huomauttaa hyvin uhanalaisesta taimenesta, jota esiintyy niillä vesiosuuksilla, joihin turvetuotannon vaikutukset kohdistuvat. Lisäksi jokiosuudella esiintyy myös harjusta. Savonjokea on kunnostettu taimenelle sopivammaksi joeksi useana vuonna kaivuutöinä ja kalkitsemalla. Muistuttajan mukaan 260 euron vuotuinen kalatalousmaksu on aivan liian pieni kompensoimaan haittavaikutuksia, mikäli hanke toteutuu. Muistuttajalla on vapaa-ajan asunto Savonjoen varressa. Vapaa-ajan asunnolla Savonjoen vettä käytetään talousvetenä, pesuvetänä saunomisessa sekä uimavetänä. Mikäli hanke kuitenkin toteutetaan, muistuttaja vaatii luvansaajalta korvausta veden laadun heikentämisestä ja pilaamisesta.

14) Ollila Sirpa (934-402-15-9)

Muistutuksen tekijä vastustaa ympäristöluvan myöntämistä vesistölle aiheutuvien haittavaikutusten vuoksi. Muistuttaja huomauttaa, että Poikkijoki on valtakunnallisesti kuuluisa hyvänä kalajokena ja pelkää, että hankkeen myötä mm. kotitarvekalastusta ei voi enää harjoittaa. Muistuttajalla on kiinteistö noin kuuden kilometrin etäisyydellä tuotantoalueesta.

15) Rautiainen Mikko, Lammi Markku, Kjellbäck Veli-Matti

Poikkijoki ja Savonjoki (Vimpelinjoki) ovat tulleet muistuttajille hyvin tutuksi pitkältä ajalta, lähinnä kalastuksen vuoksi. Hankkeeseen sisältyy merkittäviä riskejä vesiluonnolle, erityisesti kalakannoille. Ympäristöluvan myöntämistä tulisi harkita erityisen huolellisesti seuraavista syistä:

Luodon-Öjanjärveen laskevien vesistöjen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan Poikkijoen veden laatu on hyvä (arviointi toteutettu vuonna 2013) ja oli edellisessä pintavesien luokituksessa 2009 erinomainen (tila siis heikentyi). Savonjoen tila on myös luokiteltu hyväksi (2013), mutta lähinnä kalaston vuoksi, ei vedenlaadun. Savonjoen tilaa uhkaa maankäyttö, ml. turvetuotanto.

Pienvedet kuten Savon- ja Poikkijoki ovat herkkiä turvetuotannolle, varsinkin kun sijoittaminen tapahtuu aivan jokivarteen. Vaikutukset ovat virtaamia äärevöittäviä (tässä jokisysteemissä ei ole järviä tai lampia) sekä alapuolista vesistöä kuormittavia (ravinteet ja kiintoaines). Lisäksi sään ääri-ilmiöt, kuten paikalliset voimakkaan ukkoskuuron tai lumen nopean sulamisen aiheuttamat tulvimiset aiheuttavat riskejä, joiden tuottamaa kuormitusta ei kyetä estämään tai ennakoimaan. Ne voivat olla haitoiltaan Savonjoen ja Poikkijoen kaltaisten jokisysteemin kannalta katastrofaalisia. Oletettavasti tällaiset sään ääri-ilmiöt lisääntyvät ilmastonmuutoksen myötä.

Vesienhoidon toimenpideohjelmassa on todettu, että Savon- ja Poikkijoen pintaveden tilan luokituksen ylläpitäminen tai parantaminen edellyttää, ettei kuormitusta tai muita tilaa heikentäviä toimia lisätä. Tavoitteena Savon- ja

Poikkijoen osalta on ravinne- ja kiintoainespitoisuuksien laskeminen 0-30%. Hakemuksen kaltainen hanke päinvastoin lisää kuormitusta näiden pienvesien kaltaisessa herkässä ekosysteemissä.

Poikki- ja Savonjoessa esiintyy taimenta, joka istutusten lisäksi lisääntyy luontaisesti - kuitenkin "kituuttaen". On hyvinkin mahdollista, että taimenkanta on etenkin Poikkijoessa alkuperäinen. Kannan geneettinen tila tulisi ehdottomasti selvittää. Alkuperäinen taimenkanta on erittäin arvokas. Taimen on luokiteltu napapiirin eteläpuolella erittäin uhanalaiseksi. Yksi keskeisistä uhista sille on turvetuotannosta aiheutuva vesistöjen kuormitus.

Savon- ja Poikkijoessa elää myös jokirapu, joka on luokiteltu uhanalaisuudeltaan vaarantuneeksi. Turvetuotannon aloittamisella olisi varmasti negatiivisia vaikutuksia myös jokirapukantaan. Viimeisen kymmenen vuoden aikana myös harjus on alkanut lisääntyä ainakin Savonjoessa, toki mitä ilmeisimmin istutusten myötä. Lisäksi Savonjoessa tavataan siikaa.

Em. kala- ja rapukantoja uhkaa Poikkijoessa erityisesti kiintoaines. Turvetuotannosta syntynyt kiintoaines liettää kalojen kutusoraikot ja heikentää luontaista lisääntymistä. Pienissä Savon- ja Poikkijoen kaltaisissa vesistöissä tämä vaikutus on huomattava. Kun huomioidaan jokien kalalajiston suojelullinen arvo, tuntuu 260 € kompensatio kalataloudelle aiheutuvista haitoista todella pieneltä.

16) Silvennoinen Pentti (934-404-0006-0159-H)

Muistutuksen tekijä vastustaa hanketta, koska se vaarantaa Poikkijoen lehdomaisen luontotyyppin sekä mm. lohikaloille tai majaville sopivan elinympäristön.

17) Järviseudun kalastusalue

Muistuttaja esittää ensisijaisesti, että hakemus kaikilta osin hylätään. Toissijaisesti muistuttaja vaatii, että luvan ehdoissa otetaan huomioon seuraavat asiat:

- 1) Kaloille ja ravuille sekä kalastukselle aiheutuvien haittojen minimoimiseksi on tuotantoalueella käytettävä parasta käyttökelpoista puhdistustekniikkaa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kuivatusvesien huumus- ja kiintoainepitoisuuden alentamiseen ja niiden pääsyn estämiseen tuotantoalueen alapuolisiin vesistöihin. Lisäksi vesiensuojelussa käytettäviä rakenteita tulee säännöllisesti huoltaa ja tarkkailla niiden toimivuutta sekä ryhtyä tarvittaessa välittömiin toimenpiteisiin, mikäli niiden toiminnassa esiintyy ongelmia.
- 2) Laskeutusaltaat ja pintavalutuskenttä tulee mitoittaa riittävän suuriksi niin, että ne pystyvät käsittelemään myös tulvahuippujen aikaiset virtaamat. Laskeutusaltaiden ja lietetaskujen säännönmukainen puhdistusjärjestelmä (vähintään kahdesti tuotantokauden aikana ja muutenkin tarpeen vaatiessa) tulee toteuttaa parasta mahdollista markkinoilta löytyvää tekniikkaa käyttäen ja siten, että niiden tyhjennysten yhteydessä

ei aiheudu haittaa alapuolisille vesistöille esim. runsaan kiintoainekuormituksen muodossa.

- 3) Luvansaajalle on määrättävä kalataloudellinen tarkkailuvelvoite, jossa Poikkijoen kalaston tilaa ja lajiston runsaussuhteita on tarkkailtava Pohjanmaan ELY-keskuksen kalatalousryhmän hyväksymällä tavalla. Myös kalataloustarkkailun tuloksista on tiedotettava Järviseudun kalatalousaluetta ja Vimpelin osakaskuntaa.
- 4) Luvansaajalle on määrättävä tuotantoalueen koko ja kuormittavuus huomioiden riittävän suuri (vähintään 1000 €) vuosittainen kalatalousmaksu, joka on luvassa määrättävä käytettäväksi toiminnasta aiheutuvien haittojen kompensoimiseksi alapuolisten vesistöjen kalastolle sekä kalastukselle.

Ehdotuksessa Kokemäenjoen-Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi (2016-2021) Poikkijoen ja Savonjoen ekologista tilaa pitäisi pyrkiä lähitulevaisuudessa yksiselitteisesti parantamaan ravinne- ja kiintoainekuormitusta vähentämällä. Lisäksi vesistöä koskevassa toimenpidesuunnitelmaehdotuksessa vuosille 2016-2021 todetaan tarve vähentää orgaanista kiintoaine- ja humuskuormitusta Luodon-Öjanjärveen laskevien vesistöjen latvaosilla sekä parantaa Lappajärvestä nousevien kalojen poikastuotantomahdollisuuksia. Ympäristöluvan myöntäminen Rahkanevalla tapahtuvalle turvetuotannolle ei tue missään muodoin näitä vesienhoidolle asetettuja tavoitteita. Poikkijoen ekologisen tilan todetaan myös heikentyneen edelliseen hoitokauteen verrattuna.

Lappajärven kalataloudellinen merkitys on erittäin suuri. Turvetuotantoalueen kuivatusvesien lasku-uomaksi suunnitellun Poikkijoen ja Savonjoen kalataloudellista merkitystä ja arvoa mietittäessä ne tulee huomioida merkittävänä poikastuotantoalueena useille Lappajärvestä esiintyville kalalajeille. Savonjoen ohella Poikkijoen kalataloudellinen merkitys on erittäin suuri Lappajärven taimenkannalle ja sen parantamiselle. Poikkijoki ei ole merkittävä kalastuskohteena, mutta sen merkitys potentiaalisena virtakutisten kalojen lisääntymiskohteena on huomattava. Savonjoen ohella se on ainoita Lappajärveen laskevia jokia, joista voidaan kalataloudellisten kunnostusten kautta luoda lähitulevaisuudessa merkittäviä lisääntymiskohteita esim. Lappajärven taimenkannalle.

Lappajärven siikojen on havaittu nousevan syksyllä kutemaan Savonjoen alaosiin. Lisäksi myös mateen tiedetään nousevan kudulle Savonjokeen. Koska molempien lajien mäti makaa talvella joen pohjalla usean kuukauden ajan, se on erityisen altis kärsimään kuivatusvesien sisältämän laskeutuvan kiintoaineksen aiheuttamasta tukehtumisesta. Näiden lajien poikaset siirtyvät kuoriuduttuaan todennäköisesti melko nopeasti järven puolelle, jossa ravintovarot ovat paremmat ja vaikuttavat siten merkittävästi Lappajärven tulevien vuosien saaliisiin näiden lajien osalta.

Kaikki ylimääräinen ja haitallinen turvetuotantoalueelta tuleva kuormitus (ravinteet, humus, kiintoaines) vaikuttaa haitallisesti kalojen menestymiseen ja erityisesti kalojen herkkään mäti- ja 3 poikasvaiheeseen sekä siten koko kalataloudellisesti merkittävän Lappajärven kalastoon.

ja kalasaaliiseen ja kalojen luontaiseen lisääntymiseen. Kuormituksesta aiheutuu myös pyydysten limoittumista ja siten pyyntitehon laskua.

Taimen kärsii Lappajärvessä lisääntymiseen sopivien virtavesien puutteesta. Tästä syystä olisikin ensiarvoisen tärkeää, että kaikkiin järveen laskeviin jokiin ja niiden tilaan kiinnitetään jatkossa entistä enemmän huomiota tilanteen parantamiseksi.

Hakija toteaa, että purkuvesistön nykyinen tila, vesistön paikallinen kalataloudellinen arvo ja alueen muu turvetuotanto kokonaisuudessaan huomioiden Rahkanen kuormituksen kalataloudelliset haittavaikutukset arvioidaan sen tasoisiksi, että ne ylittävät kompensatiotoimia edellyttävän vaikutustason ja, että kalataloudelliset haitat voidaan estää vuosittain suoritettavan kalatalousmaksun käytöllä. Hakijan esittämä vuotuinen kalatalousmaksu on kuitenkin vain 260 €. Hakijan mukaan turvetuotantoalueille määrätyn vuotuisen kalatalousmaksun suuruus on viime vuosien ympäristölupapäätöksissä ollut kohteesta ja vesistöstä riippuen yleisesti tasoa 2-3 €/tuotantohehtaari.

Kalastusalueen näkemyksen mukaisesti keskimääräinen kalatalousmaksu tuotantohehtaaria kohti on kaksin-kolminkertainen hakijan esittämään verrattuna. Maksun suuruuteen tulee vaikuttaa myös se, minkälaista kalataloudellista haittaa toiminnasta aiheutuisi ja mitä sen kompensoiminen käytännössä maksaisi. Tässä tapauksessa ensisijainen kalataloudellinen haitta kohdistuisi Poikkijoen ja Savonjoen luontaiseen taimenkantaan ja sen parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden vaikutuksiin, johon vuotuinen 260 € ei riittäisi ensinkään.

Parhainta mahdollista vesiensuojelutekniikkaa käytettäessäkin ei turvetuotantotoiminnan luonteesta johtuen voida välttää vesiä kuormittavilta päästöiltä. Ilmastollisten ääri-ilmiöiden (mm. rankkasateet, tulvat) yleistyessä turvetuotantoalueilta tulevien kuormituspiikkien määrä tulee jatkossa kasvamaan. Tästäkin syystä summaltaan riittävän kalatalousmaksun määrittäminen vääjäämättömien kalataloudellisten haittojen kompensointiin on välttämätöntä.

18) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Aineistosta

Lupamateriaalia on ollut käytössä kattavasti ja runsaasti. Huomautettavaa on kuitenkin siitä, että Rahkanen hankkeeseen liittyvää yva-materiaalia on käytetty lupahakemuksessa ns. leikkaamattomana, jolloin hyvin useassa tapauksessa on käsitelty Rahkanen-Jokikurvinneva-Hallaneva -hankekokonaisuutta koko yva-hankkeen laajuksena. Tätä samaa tietoa on käytetty hakemuksessakin heti ensimmäiseksi ikään kuin hanketta lieventävänä asiana tuomalla esiin hakijan hakevan 102,6 ha laajuiselle Rahkanen alueelle tuotantolupaa, vaikka alun perin Rahkanen hanke on ollut laajuudeltaan 233,6 ha. Kyseessä on kuitenkin täysin eri hankkeet, jossa nyt hakija hakee turpeenottolupaa 102,6 ha laajuiselle alueelle Rahkanen alueelle, eikä asialla ole mitään tekemistä laajemman "Rahkanen" nimel-

lä nimetyn Rahkaneva-Jokikurvinneva-Hallaneva -hankkeen kanssa kuin, että nyt haettava Rahkaneva on ollut osa yva-hankkeen aluetta. Esitetyt luontoselvitykset ja moni muu aineisto on esillä tarpeettoman laajana, joten asiakirjojen lukeminen vaatii tarkkuutta, jotta asia kohdentuu oikealle alueelle, josta nyt on kyse.

Maakuntakaavoituksesta

Hakemuksessa mainittu maakuntakaavaa varten tehty monitavoitearviointi ei ole toimiva työkalu vesistöjen kuormituksen kestokyvyn arviointiin, vaan se on toiminut maakuntakaavassa ohjeellisena työkaluna lähinnä kokeellisesti. Monitavoitearviointi ei palvele pieniä vesistönsia tasapuolisesti eikä kykene huomioimaan pienten vesiuomien ominaisuuksia ja vaatimuksia riittävällä tavalla. Kyseessä on sovellus, joka huomioi annetut parametrit halutulla vaikutuksella ja mikäli sovelluksen painotukset eivät suosi pieniä ja vähällä käytöllä olevia vesistöjä, niiden käyttökelpoisuus turvetuotantoon kasvaa. Menetelmä siis ei ole toimiva ilman huomattavaa jatkokehitystyötä.

Rahkanevan lajisto

Kasvillisuusselvityksen mukaan Rahkaneva on pääosin ojitettua aluetta (80-luvun alussa), sekä sen seurauksena syntyntä nevuuttumaa. Linnusto on ollut tehdyn selvityksen perusteella vaatimatonta, huomionarvoista lajeista on löydetty ainoastaan teeri ja liro. Tiedossa on, että alueelta tavataan myös riekkoja, joita selvityksessä ei ole huomioitu ja selvitetty erikseen.

Rahkanevan alueelta ei ole tehty lainkaan perhosselvitystä, suovenhokkaan selvittämisen osalta se olisi tullut ehdottomasti tehdä, koska alueen suotyyppi on lajille kohtalaisen sovelias.

Vesienkäsittely

Tuotantoalueen vesiä ei tule missään tilanteessa ohjata ohituksella vesistöön käsittelemättöminä. Tällaista tilannetta ei pidä päästää syntymään eikä ohijuoksutuksella ole mahdollista estää hallitsemattomia onnettomuuksia. Normaalit ja suuremmatkin sulamisvesimäärät tulee voida varastoida suolle, josta ne lasketaan keväällä normaalisti käsiteltynä vesistöön. Myös tuotantokauden rankkasateet tulee voida käsitellä vesienkäsittelyn menetelmin. Nostokarheiden suojaamisen perusteella ohitusta ei voi sallia, koska rankkasateiden aikana tuotantoalueilta huuhtoutuu jo muutenkin suuria määriä turvetta valumavesiin, niin turvekarheiden suojaamisella ohijuoksutuksen keinoin ei saavuteta ympäristönsuojelullista päämäärää. Toimenpiteellä ehkä saadaan aikaan taloudellisen tuloksen suojaaminen ja tehdyn työpanoksen pelastaminen, mutta menettely olisi raskaasti vastaan ympäristönsuojelun näkökulmaa eikä sellaista menettelyä voitaisi lupaehdoissa sallia.

Pintavalutuskenttä

Tuotantoalueen kaikki valumavedet johdettaisiin yhdelle pintavalutuskentälle, jossa on uudentyypinen vedenjakomenetelmä. Alakautta purkulampien kautta tehtävä vedensyöttö kentälle ei varmastikaan ole tavanomaista paineellista jakoputkea huonompi.

Onko riskinä kuitenkin talviaikana kovilla pakkasilla, että yksi tai useampi purkupiste jäätyy niin että kaikki vesi johdetaan kentälle vain yhdestä pisteestä, jolloin kuormitus kentällä on epätasaista? Erityisen kovilla pakkasilla tämä voisi olla mahdollista, etenkin jos lampien vedenpinta laskee pumppujen sammuttua. Sulana pito edellyttää pumppaamista riittävän tiheään.

Pintavalutuskenttä ei ole rakenteeltaan sovelias. Lupaviranomainen on kiinnittänyt huomiota pintavalutuskentän pieneen kaltevuuteen, joka saattaa olla ongelma vedenjohtamisen osalta. Piiri pitää pintavalutuskentän osalta hankalimpana asiana kentän muotoa ja vaikutusala, joka ei todennäköisesti täytä laskennallisesti minimivaatimuksia.

Purkupisteet tulevat kentän itäiselle puolelle, kuitenkin niin, että vesien puhdistautuminen mahdollisimman pitkällä matkalla kentällä ei ole mahdollista. Kiilamainen ja kapea kenttä ei tuo vesien puhdistumiselle riittävää matkaa vaan vesiä voi päätyä kokoomaajaan jo noin 100 m virtauksen jälkeen. Tämä ongelma on jokaisella purkupisteellä, koska kenttä on kapea ja pitkänomainen ja sen vähäinen kaltevuus on lounaissauntaan. Pintavalutuskentällä yleisesti vesi kulkee koko käsiteltävän kentän pituuden, mutta tässä tapauksessa tehollinen matka jää hyvin lyhyeksi.

Kalasto ja kalastus

Savonjoki kuului alueen jokivesistöistä kolmen suosituimman kalastuskohteen joukkoon. Poikkijoessa kalastusta oli vähemmän, mutta joessa kalastetaan kuitenkin. Savojoessa ja Poikkijoessa molemmissa esiintyy vähäisesti myös rapuja.

Lappajärven itäpuoliset jokialueet, Vimpelin seudun latvavedet ovat taimenvesiä. Osoituksena kohtalaisen hyvässä tilassa olevista pienvesistä kertoo koekalastussaaliiksi saadut kivisimput ja kivennuoliaiset, sekä pikkunahkiainen. Vaikka taimen on osittain istutusperäinen alueella, on sillä luontaista lisääntymistä myös Poikkijoella ja siellä on hyviä elinympäristöjä lisääntymisen ja poikaskasvun osalta.

Poikkijoki on Rahkanen lasku-uoman suulla vesistön kokoluokaltaan lähinnä puro, valuma-alue on $>100 \text{ km}^2$. Rahkanen vesien lasku tapahtuu siis puroluokan vesistöön, joka tulee huomioida lupakäsittelyssä harkiten. Piirin näkemys on, että 3. jakoalueen vesistöihin ja puroihin ei tule johdattaa uusia turvevesiä enää lainkaan, koska kuormituksen vaikutukset pieniin vesistöihin ovat kohtuuttoman suuria. Jätevesien lasku aiheuttaa vedenlaadussa sekä ekologiassa haittoja purkupisteen alapuolella, mutta myös heikentää puron lajiston liikkumista ja ekologiaa myös purkupisteen yläpuolella, eli käytännössä koko Poikkijoki muodostuu haitta-alueeksi. Poikkijoella ei ole turvetuotantoa nykyisin muualla kuin Korpisalonnevilla, josta alueita on poistunut ja poistumassa ja alueen purkupiste on Rahkanen vaakin alempana.

Virtaveden, jossa esiintyy uhanalaisiksi luokiteltavia kalalajeja, kuten erittäin uhanalaiseksi luokiteltava taimen, tulee jättää turvetuotannon vaikutusten ulkopuolelle, eikä tällaisiin vesistöihin tule mahdollistaa lisää turvetuotantoa. Taimen on muutenkin ns. indikaattorilaji, jonka olemassaolo ilmentää vesistön hyvää tilaa vaateliaana lajina. Maakunnan rapuvesistöt ovat varsin niukkoja ja rapukannat huonossa tilassa. Poikkijoesta sekä Savojesta tavatut ravut osoittavat, että alueen ekologinen tila on hyvä eikä kehittyvää rapukantaa tule vaarantaa nykyisestään. Rapu on erityisen herkkä mm. kiintoaineelle ja lisääntymisen osalta myös happamuudelle. Rapujen sairastuminen infektioiden ja muihin leviäviin sairauksiin kasvaa vedenlaadun heiketessä lajin stressaantuessa, joten turvetuotannon aiheuttama lisäkuormitus on riski alueen kehittyvälle rapukannalle.

Vedenlaatu

Poikkijoen vedenlaatu on ekologiselta tilaltaan hyvä. Kemiallisen tilan osalta Poikkijokea ei ole ilmeisesti luokiteltu.

Rahkaneva on ilmeisesti vedenlaatutietojen mukaan melko rehevä ja ravinteikas suo, vaikka suosta saatavien tietojen mukaan se on osittain heikosti maatonut ja lähinnä energiantuotantoon kelpaava suo epätasaisen maatuoneisuuden takia. Suolta tuleva vesi on melko hapanta, fosforipitoista sekä tummaa. Vedenlaatutiedoissa ihmetystä herättivät tiedot, jonka mukaan veden laatu ajoittain jopa heikkeni virtausmäärien kasvaessa, vaikka yleisesti vedenlaatu paranee virtauksen lisääntyessä. Rautapitoisuus on ajoittain melko korkea. Happamia sulfaattimaita tuskin esiintyy.

Poikkijoen vedenlaatu on melko hyvä ja alueelta on runsaasti vedenlaatu-tietoja, joka on poikkeuksellista. Poikkijoen vedenlaatu on kaiken kaikkiaan varsin hyvällä tasolla, happamuutta ei esiinny ja ravinteet ovat alueellisesti katsoen hyvällä tasolla. Poikkijoen tilaa voidaan pitää kaiken kaikkiaan varsin hyvänä, eikä yläosalla ole sanottavaa kuormitusta. Poikkijoki virtaa pitkään Porasharjun pohjavesialueen reunalla ja kulkee lopuksi pohjavesialueen läpi. Poikkijoessa on runsaasti pohjavesivaikutteisuutta, joka edistää puron ekologista tilaa ja monimuotoisuutta.

Lupahakemuksessa esitetään että, "Taulukossa pitoisuuslisät vesistössä on laskettu niin että lähtevä kuormitus tuotantoalueelta on aina sama ja vain vastaanottavan vesistön virtaama vaihtelee. Ylivirtaamatilanteessa (MHQ) jatkuessa turvetuotantoalueelta lähtevä kuormitus on suurta, mutta samaan aikaan myös vastaanottavan vesistön virtaama on suuri, jolloin pitoisuuslisäykset vesistössä eivät todennäköisesti ole sen suurempia kuin keskimääräisessä virtaamatilanteessa, koska päästöt laimenevat vesistössä suureen vesimäärään.

Piirin näkemys em. väitteeseen on se, että on samantekevää miten kuormitus ilmoitetaan ja miten sitä havainnollistetaan. Todellisuudessa Rahkanevan alapuolella on hyvin lähellä Lappajärvi, joka on kuormittunut ja tilaltaan heikentynyt. Lappajärven happitilanne on ajoittain huono ja järven vesi rehevää. Kaikki ylivirtaama-aikana kulkeutuva kiintoaine ja ravinne jää kuukausien ajaksi vaikuttamaan Lappajärveen ja suuri osa valuma-alueen

kiintoaineesta sekä ravinteista vaikuttaa Lappajärvässä pitkäaikaisesti ja negatiivisesti, koska järvässä on melko pitkä viipymäaika, vaikka se onkin läpivirtausjärvi. Lappajärvi on valitettavasti Savojoen alueen laskeutusallas ja ainoa keino on minimoida kuormitusta järven yläpuolisilta alueilta. Lappajärvi on kuitenkin erittäin merkittävä maakuntajärvi, jonka ympärillä pyörii matkailua ja elinkeinotoimintaa.

Erityisen tarkkoja pitäisi olla kemiallista hapenkulutusta aiheuttavan kuormituksen kanssa, sillä päästöt pintavalutuskentältä yleisesti lisäävät kemiallista hapenkulutusta aiheuttavaa kuormitusta. Tällä on olennainen merkitys vesistössä, joka jo muutenkin kärsii humuspitoisuudesta ja COD-kuormituksesta luontaisestikin. Raudan pitoisuuksia ja kuormituksia ei ole arvioitu. Rautakuormituksen ja –pitoisuuden kasvu on yksi turvetuotannon ominaisista vaikutuksista ja tällä on negatiivisia vaikutuksia sekä veden väriin että vesistöjen ekologiaan, mm. useat kalalajit ja pohjaeläinlajit ovat raudalle herkkiä. Rahkanevan vesinäytteistä ei ollut juurikaan kuin satunnaisia tietoja rautapitoisuudesta, joka olisi tullut selvittää huolellisemmin. Vaarana on korkean rautapitoisuuden omaavassa suossa, joka on ravinteikas, että rauta-fosfori -suhde on korkea eikä pintavalutuskenttä tuo toivottua apua vedenlaadun käsittelyssä vaan COD-arvot kohoavat huomattavasti poistovesissä ja kentän toimivuus jää muutenkin heikoksi. Olisi ollut tärkeää, että pintavalutuskentän ja suon kemiallisia olosuhteita olisi selvitetty huolellisemmin.

Vesistövaikutusarvio rajoittuu Poikkijokeen ja Savonjokeen, eikä arviota ole ulotettu Lappajärveen saakka, joka olisi ollut tarpeen. Lappajärvi on Etelä-Pohjanmaan ylivoimaisesti tärkein järvi ja sillä on myös valtakunnallista tunnettavuutta. Alapuolinen Ähtävänjoki on Natura 2000-joki, jossa esiintyvä jokihelmisimpukka on erittäin herkkä kiintoaine-, humus- ja rautakuormitukselle – kaikki turvetuotannolle tyypillisiä. Ähtävänjoki on lisäksi vedenhankintavesistö. Hakemuksessa ei siis ole osoitettu arvioita riittävän etäälle vesistössä ja näin jätetty huomioimatta, että kyseessä oleva alapuolisessa vesistössä on myös Natura-alueita.

Lopuksi

Rahkanevan mahdolliset vaikutukset alapuolisiin vesiin saattavat olla vastaanottavan vesistön koon huomioiden merkittävän suuria ja haitallisia etenkin Poikkijoen ekologiselle tilalle. Pitkäaikainen kuormitus Lappajärveen ja sinne kertyvä aines osaltaan heikentää Lappajärven tilaa kuten myös negatiiviset vaikutukset alapuoliseen Ähtävänjoen Natura-alueeseen. Rahkanevalle ei pidä myöntää ympäristölupaa.

Hakijan vastine

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

LUONNONARVOT JA LAJISTO

Lausunnossa ilmeisesti tarkoitettu ojittamaton suoalue, jolta pitäisi tehdä perhosselvitys, on matalaturpeisuutensa vuoksi turvetuotantoon hankkima-

ton ja sen vuoksi hakemukseen kuulumaton n. 7,5 ha:n suuruinen alue. Alue on ympäröivän tehokkaan ojituksen kuivattama ja kasvillisuudeltaan muuttunut alue. Alue ei ole sellainen vesitaloudeltaan ja kasvillisuudeltaan luonnontilaisena säilynyt alue, joka voisi olla vaatelioiden lajien elinympäristöksi soveltuva. Aluehallintovirasto ei ole katsonut vastinepyynnössään tarpeelliseksi pyytää hakijalta perhosselvitystä hakemuksen täydennyksenä. Hakija ei näe tarvetta perhosselvitykselle.

ELY-keskuksen kommenttiin viitasammakon mahdollisesta esiintymisestä Rahkanen pohjoispuolen lampareissa hakija toteaa, että kyseessä on vanha soranottoaika, jossa viitasammakon esiintyminen on hyvin epätoennäköistä. Toisaalta turvetuotannon kuivatuksella, välisen alueen huomioon ottaen, ei ole vaikutusta soraanontun vesitalouteen, eikä siten mahdollisille eliölajeillekaan, mihin myös ELY-keskuksen lausunto viittaa. Aluehallintovirasto on hyväksynyt hakijan täydennyksen po. osin.

VESISTÖALUE JA SEN TILA

Korpisalonnevalta Poikkijokeen laskevat vedet johdetaan Poikkijokeen 11 km Rahkanen purkupaikkaa alempana ja 4,6 km ylempänä Poikkijoen yhtymäkohtaa Savonjokeen. Yhteisvaikutusalueella siis olisi tuo alaosa, jolla Poikkijoki on virtaamillaan ja laimentumisolosuhteillaan suurimmillaan. Rahkanen osuus Poikkijoen valuma-alueesta on laskuajan kohdalla 1,3 %. Rahkanen ja em. osan Korpisalonnevaa valuma-alueosuus Poikkijoen valuma-alueesta on 2,6 %, mutta kuten edellä sanottu, osuus ”realisoituu” vasta aivan joen alaosalla, jossa vesimäärät ja laimentumisolosuhteet ovat suurimmillaan, ei joen keski- ja yläosilla.

Rahkanen sijoittuu kalataloudellisesti arvokkaalle Poikkijoen vesistöalueelle. Rahkanen alueen n. 40 vuoden pituisen sarkaojitusvaiheen aikainen kuormitus ei ole ollut esteenä joen kalataloudellisen tilan nykyisen kaltaisena säilymiselle. Hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti toteutettavasta hankkeesta aiheutuva kuormitus merkitsevänä tuotantoaikana olisi kokonaisvaltaisesti tarkastellen vähäisempää kuin nykyinen, joten turvetuotannon aikainen kuormitus ei mielestämme tee sijaintia ”ongelmalliseksi”. Kun Rahkanen valuma-alueosuus Savonjoen laskussa Lappajärveen on 0,3 % (= jokaisessa 100 l:ssa jokivettä 3 dl Rahkanenvalta) ja alueen turvetuotannon aikainen kuormitus muotoutuisi em. tavoin, luvan myöntäminen ei johtaisi vedenlaadullisen tilan heikentymiseen Poikkijoen yhtymäkohdan alapuolisessakaan Savonjoessa, jossa virtaamat ja laimentumisolosuhteet vielä suurentuvat Poikkijokeen verrattuna. Lappajärveen vaikuttavasta alasta Rahkanen muodostaa 0,07 %, mikä tarkoittaa, että jokaisesta järveen johtuvasta 100 l:sta vettä 7 cl ($=\frac{7}{100}$ l) on peräisin Rahkanenvalta. Myöskään tämän arvokkaan järvelänsä tilaa ei heikennettäisi.

Hakija ei näe, että Rahkanen kuivatusvedet voisivat vaikuttaa haitallisesti myöskään Lappajärven alapuolisessa Ähtävänjoessa. Kokkolan ja Pietarsaaren vedenhankinnalle ja jokihelmisimpukan esiintymiselle, jonka vuoksi Ähtävänjoki on ns. Natura-vesistö, ei käsityksemme mukaan koidu haittaa.

Hakija on selvittänyt Savonjokeen, sen varrella ja latvoilla, kuivatusvetensä johtavat turvetuotantoalueet ympäristölupapäätösten tietojen perusteella. Selvityksen tason pitäisi olla asianmukainen. Koska kaiken vesistöalueella kuormitusta aiheuttavan toiminnan vaikutukset sisältyvät käytettävissä oleviin vedenlaatutietoihin, mikään osa kokonaiskuormituksesta ei ole jäänyt hakemuksessa ilmoittamatta ja huomioimatta.

KUORMITUS

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on lausunnossa tarkoitettu kaavamääräys. Kaavan valmisteluvaihe huomioon ottaen määräyksen antamisen perusteet ovat peräisin vuosituhaten vaihteen mukaisesta kuormitustilanteesta, josta on kulunut aikaa jo n. 20 vuotta ja jolloin tuotantoalat olivat nykyisiä huomattavasti suuremmat ja kuivatusvesien puhdistus ns. perustasoa. Noin 20 vuoden pituisen aikajakson aikana on tapahtunut molemmissa merkittäviä muutoksia. Määräys edellyttää, että turvetuotannon kuormitus on pidettävä vuosituhaten vaihteen suuruisella tasolla eli sitä suurempaa kuormitusta ei saisi aiheutua eikä myöskään sallia. Yleisestikin tiedossa on, että vuosituhaten vaihteessa käytössä olleiden turvetuotantoalueiden kuivatusvesien puhdistusta on tehostettu merkittävästi viime vuosikymmenen loppupuolella ja vuoden 2003 kaavan voimassaolon aikana merkittävä osa tuotantoalasta on poistunut käytöstä siten, että uutta korvaavaa tuotantoalaa ei ole lähellekään poistuneessa määrin otettu käyttöön. Selviö lienee, että turvetuotannosta peräisin oleva kuormitus on vähentynyt ja että uuden maakuntakaavan vastaavan määräyksen ei ole tarpeen olla turvetuotantoa samalla tavoin rajoittava.

Maakuntavaltuuston 3.12.2018 hyväksymässä vielä vailla lainvoimaa olevassa vaihemaakuntakaava III:ssa, joka piakkoin tulee korvaamaan vuoden 2005 kaavan, em. määräys on kumottu. Vaihemaakuntakaavassa on annettu seuraava turvetuotantoa koskeva suunnittelumääräys: Turvetuotantoon soveltuvan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon turvetuotannon vaikutukset asutukseen. Alueen käyttöönoton suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen ja valuma-alueella yhtäaikaaisesti tuotannossa olevien alueiden määrään siten, että turvetuotanto osaltaan ottaa huomioon vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetetut tavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Suunnittelussa on huomioitava tuotantoalueiden yhteisvaikutukset vesistöihin ja valuma-alueen kokonaiskuormitus, sekä tarvittaessa vaiheistettava tuotantoa huomioiden alapuolisten vesistöjen tila. Alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee selvittää happamien sulfaattimaiden esiintyminen ja suunniteltava tuotanto siten, ettei se aiheuta merkittävää hapanta huuhtoumaa. Vimpelinjoen valuma-aluetta (47.08) koskevan suunnittelumääräyksen mukaan tuotantoalueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alapuolisen vesistöjen erityisiin luontoarvoihin.

Samalla kun hakemussuunnitelma noudattelee turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen suosituksia yms., Rahkanen hankkeen yksityiskohtai-

semmassa suunnittelussa on tullut kiinnitetyksi erityistä huomiota kuivatusvesien puhdistukseen, joka on suunniteltu toteutettavaksi ympärivuotisesti ns. perustasolla ja ojittamattomalle suoalueelle rakennettavalla pintavalutuskentällä. Tämä on mahdollistanut sen, että merkitsevässä tuotantovaiheessa alueen kuormitus Poikkijokeen ja myös sen alapuolisiin vesistöihin olisi pienempää kuin alueen nykyinen sarkaojitetun tilan mukaan määräytyvä kuormitus. Kuntoonpanon vaiheessa kuormitus olisi nykyistä suurempaa, mutta vain lievästi ja hyvin lyhytkestoisesti. Lyhytkestoisesti, koska alue on sarkaojat kaivamalla jo aikaisemmin peruskuivatettu, mikä mahdollistaa tuotantosarkojen tuotantokuntoon valmisteluun nopeasti menemisen. Ns. suon tyhjenemisvaluntavaiheesta ei olisi. Kuntoonpano suoritetaan pääosin vähävetisenä aikana. Eristysojat varustetaan lietesyvennyksin.

Hakijan päästömääräysesitys ja vuosien 2015–2018 tarkkailujen tulosten (> 50 näytettä) sekä edustavien kohteiden lähtevän veden pitoisuuksien keskiarvot ovat seuraavat:

Veden- vatlaatutekijä	Päästömääräys- esitys	Ennako- tarkkailu	Edusta- kohteet
Kiintoaine	5 mg/l	7,5 mg/l	5,2 mg/l
Kokonaisfosfori	50 yg/l	104 yg/l	46 yg/l
Kokonaistyyppi	1500 yg/l	1704 yg/l	1424 yg/l

Tähän nähden päästömääräysesitys on tarpeeksi tiukka sellaisenaan. Lupakäytännössä humukselle ei ole asetettu päästömääräyksiä, kun menetelmänä on pintavalutus. Edustavilla turvetuotantoalueilla lähtevän veden humuspitoisuus on ollut ka. 48 mg/l. Rahkanevalta lähtevän veden humuspitoisuuden keskiarvo on 2015-2018 ollut ks. 85 mg/l. Tältäkin osin tapahtuisi veden laadun parantumista. Rakenteet täyttävät mitoitus-suositukset.

VESIENHOITO

Hankkeen vedenlaadullisiin vaikutuksiin ei voine liittyä vesienhoidon tai sen tavoitteiden vastaisuutta. Ekologinen tila missään luokitetussa purkuvesistössä ei alene, eikä myöskään mikään sen osatekijöistä kemiallinen tai biologinen tila. Hakija viittaa soveltuvien osien edellä lausumaansa.

VESIENSUOJELURAKENTEET

Sulku-/ohituspato on suunniteltu sijoitettavaksi sillä tavoin ja yksinomaan sitä varten kuin lausunnossa on tarkoitettu. Eristysojiin kaivettavat sekä palo- että lietealtaina toimivat altaat hidastavat osaltaan virtaamia eristysojassa. Pintavalutuskatkot eristysojiin eivät ole mahdollisia, toisaalta ne eivät myöskään ole tarpeellisia. Olemassa olevat metsäojat hyödynnetään eristysojina siinä määrin kuin mahdollista.

PUHDISTUSTEHON TAVOITTEET JA TARKKAILUT

Hakijalla ei ole huomauttamista tarkkailujen osalta. Puhdistustehoa koskevien määräysten osalta hakija viittaa edellä lausumaansa.

PÖLY

Hakijan käsityksen mukaan tuotantoalueen ja Poikkijoen välissä on riittävän levyinen puustoinen suojavyöhyke tai alue myös lohkon 1 kohdalla. Jokivarressa n. 50 m syvyisenä puusto on hyvin tiheäkasvuista. Tuotanto ajoittuu vain hyvin lyhytkestoisesti lohkojen eteläosille ollen pääosan toiminta-aikaa kaukaisemmillä osilla lohkoja. Pohjois- ja koillistuulet, jotka vain voivat viedä turvepölyä joen suuntaan, ovat varsin poikkeuksellisia tuotantokauden aikana. Tuolloinkin pölyn kulkeutuminen ja laskeutuminen pitkät matkat erämaisessa seudussa kulkevan joen veteen joko estyy tai jää määrältään merkityksettömäksi. Hakijan käsityksen mukaan tuotantoalueen rajaamiseen ei ole tarvetta.

2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen

Kun Rahkanen kuormitus merkitsevässä tuotantoaikana olisi vähäisempää kuin nykytilassa, pitäisi muutoksella olla kalatalouden kannalta yksinomaan edullisia vaikutuksia. Väite, että vesiä merkittävässä määrin ohjattaisiin ohituspadolla ohi pintavalutuksen, ei pidä paikkaansa. Lukoin varustettua ohituspatoa käytettäisiin vain äärimmäisissä poikkeustilanteissa. Tuolloinkin vedet olisivat sarkaojarakenteilla ja laskeutuslaitailla puhdistettuja sekä määrät mitattuja. Käsityksemme mukaan kuormitus- ja vaikutusarviot ovat asianmukaisesti tehtyinä luotettavat. Pintavalutuskentän soveltuvuusselvitys käsityksemme mukaan osoittaa kentän hyvää toimintakykyä. Kenttä ei ole sarkaojitettu, vaan ojittamattomalla suoalueella. Hakija hakee ympäristölupaa Rahkanen turvetuotannolle. Luvan epäämisvaatimus on hylättävä aiheettomana. Hakija viittaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon kohdalla lausumaansa.

3) Vimpelin tekninen lautakunta

4) Vimpelin kunnanhallitus

Hakemusasiakirjat sisältävät riittävät selvitykset ja asianmukaiset arvioinnit hankkeen ympäristövaikutuksista. Kuivatusvesien puhdistus vastaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksia. Luvan myöntämiselle ei ole luonnonsuojelulaista johtuvaa estettä. Luvan epäämisvaatimus on hylättävä aiheettomana. Hakija viittaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Museoviraston lausunnon kohdalla lausumaansa.

5) Museovirasto

Ottaen huomioon kalkkiuunien alueiden suunnasta jo rakennettu kulkuyhteys ja tuotantoalueen sarkaojitus sekä paksuturpeisuus kuin myös muinaismuistolain säännökset, hakijalle ei ole perusteltua asettaa arkeologisen inventoinnin suorittamista koskevaa velvoitetta. Hakijan tiedossa ei

ole, että sellaisia olisi asetettu ympäristönsuojelulain mukaisten menettelyjen yhteydessä (esim. toimivaltakysymys).

Muistuttajat 6)-12)

Hakija viittaa hakemuksessa sekä edellä ja jäljempänä soveltuvien osien lausumaansa ja katsoo, että ympäristöluvan Rahkanen turvetuotannolta epäamistä tarkoittavat vaatimukset on hylättävä aiheettomina. Luvan myöntämisen johdosta ei aiheudu korvausvelvollisuuden perustavia haitta-vaikutuksia, joten korvausvaatet on hylättävä aiheettomina.

13) Järvisuudun kalastusalue

Hakija viittaa hakemuksessa sekä edellä soveltuvien osien lausumaansa ja katsoo, että ympäristöluvan Rahkanen turvetuotannolta epäamistä tarkoittava vaatimus on hylättävä aiheettomana. Sellaisia haitallisia kalataloudellisia vaikutuksia, jotka voisivat olla luvan myöntämisen esteenä, ei aiheudu. Luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Vesien-suojelurakenteiden kunnossapidon osalta tavanomaiset määräykset ovat riittävät. Kuivatusvesien puhdistus vastaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksia. Hakemus sisältää kalataloudellista tarkkailua koskevan asianmukaisen esityksen. Raportoinnin osalta tavanomaisesti asetettu määräys on riittävä. Hakija paljoksuu vaaditun kalatalousmaksun rahallista arvoa 1 000 e/v ja katsoo, että hakemuksessa esitetyn vuosittain suoritettavan kalatalousmaksun käyttö hankkeen vaikutusalueella on vähintäänkin riittävä estämään hankkeesta aiheutuva kaikkalainen kalataloudellinen haitta.

14) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Hakija lausuu asiassa aikaisemmin lausumansa uudistaen seuraavaa:

Aineistosta

Hakemus on selvityksiltään riittävä lupaharkinnan suorittamiseksi. Luontselvitykset ovat tarkistettavissa osa-alueittain, koska niissä on aluerajaukset ja luontotyyppien ja eliölajien esiintymäpaikat kartta- ja ilmakuvapohjille tehdyin merkinnöin.

Maakuntakaavoituksesta

Maakuntakaavoitusta varten tehty vesistövaikutusriski on ympäristöhallinnon asiantuntijoiden tekemä, jolloin se käsityksemme mukaan - osaltaan - toimii hyvin suoritettavien tarkastelujen perusteena. Emme näe selvityksessä puutteita Poikkijokeakaan koskevilta osin.

Rahkanen lajisto

Rahkanen alue on sarkaojitettua ja voimakkaasti puustoittunutta aluetta (muuttumaa) eli metsätalousaluetta lukuun ottamatta n. 7,5 ha suuruista

ojittamatonta aluetta, joka sekin on ojitusten ympäröimää. Viimeksi mainituilta osin on 2019 tehty perhosselvitys, johon vielä liittyy kaksi maastokäyntiä. Pääosa alueesta ei voi olla em. syystä suolajistoa omaavaa. Ojittamattomalta osa-alueelta ei inventoitu merkittävää lajistoa. Hakemuksessa ei ole vajetta.

Vesienkäsittely

Ohijuoksutustilanne on äärimmäinen poikkeustilanne, jollaisen toteutuminen ei periaatteessa ole mahdollista, mutta lähinnä teoriassa kyllä. Siksi sellaiseen on varauduttava. Siinäkin tilanteessa vedet eivät olisi käsittelemättömiä, vaan ns. perustasolla puhdistettuja. Mitä syvemmissä tuotantoalueen ojaot ovat, sitä enemmän sinne on mahdollista varastoida kuivatusvettä laiterikon korjaamisen, jotka jäävät hyvin lyhytkestoisiksi ja eivät edellytä ohijuoksutusta, ajaksi. Ohijuoksutuksen mahdollisuudesta on asetettu lupamääräyksiä, koska mahdollisuus sen käyttöön on ympäristön kannalta edullisempaa kuin vesien hallitsematon johtuminen.

Pintavalutuskenttä

Kuivatusvesien suunnitelman mukaisella tavalla pintavalutuskentälle johtamisesta on useiden vuosien hyvää käyttökokemusta, eikä vesien jakotapa sinällään ole tuonut riskimpää teknistä muutosta aiempaan. Tekninen ratkaisu päinvastoin varmistaa vesien kentälle tasaisesti leviämistä. Alueena suo soveltuu hyvin pintavalutukseen. Muutoinkin se on toimintakykyinen.

Kalasto ja kalastus

Vesien sekoittuminen on tehokasta jo Rahkanen laskuojan kohdalla Poikkijoessa, koska laskuoja on joen keskiosan alaosan puolella ja avovesiuomaa. Hakemuksessa on esitetty kuormitusarvio, jonka mukaan merkitsevässä tuotantovaiheessa kuormitus olisi useimpien vedenlaatutekijöiden kohdalla nykyistä pienempää, mikä myös EPOELY:n lausunnossa todetaan. Käsityksemme mukaan hankkeesta ei aiheudu merkittäviä, luvan myöntämisen esteenä pidettäviä kalataloudellisia haittavaikutuksia.

Vedenlaatu

Käsillä olevien selvitysten ja arviointien perusteella ympäristöluvan myöntämiselle ei ole vesistö- ja kalataloudellisiin vaikutuksiin eikä myöskään vesienhoidon tavoitteiden toteutumiseen liittyvää estettä.

Lopuksi

Hakija katsoo, että luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Täten luvan epäämisvaatimus on aiheeton.

Hakija on täydentänyt hakemustaan omaehtoisesti vastineen antamisen jälkeen 18.7.2019 Rahkanevan perhoslajistoa koskevilla tiedoilla. Tiedot on kuvattu tarkemmin Hakemuksen sisältö -osassa.

Hakemuksen täydennys 3

Aluehallintovirasto on 14.10.2019 pyytänyt selventämään, onko noin 7 ha:n suuruinen ojittamaton alue tarkoitus rajata vastineessa ilmoitetun mukaisesti hankkeen ulkopuolelle.

Hakija on ilmoittanut 21.10.2019, että ojittamaton alue kuuluu edelleen hakemuksen mukaiseen tuotantopinta-alaan.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Hakemus on koskenut Rahkanevan noin 102,6 ha:n suuruista uutta turvetuotantoaluetta, joka on pääosin ojitettu vuosina 1978–1982. Alueen koillisosassa sijaitsee noin 7 ha:n laajuinen ojittamaton alue. Hankealueen luonnontila on kokonaisuutena arvioiden ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut, eikä lupaharkinnassa siten ole ollut tarpeen soveltaa turvetuotannon sijoittamista koskevia ympäristönsuojelulain 13 §:n 1–3 momentin säännöksiä.

Tuotantoalueen kuivatusvedet olisi johdettu noin 500 m:n pituista laskuoja pitkin Poikkijokeen ja edelleen Savonjokea (=Vimpelinjoki) pitkin Lappajärveen. Etäisyys vesiteitse kuivatusvesien laskukohdasta Savonjokeen olisi ollut noin 16 km ja Lappajärveen noin 28 km.

23.5.2005 vahvistetussa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa Rahkaneva sijoittuu turvetuotantovyöhykkeelle tt-2, jota koskevan suunnittelumääräyksen mukaan turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava vesistövaikutukset siten, että kokonaiskuormitus pysyy nykyisellä tasolla. Toistaiseksi lainvoimattomassa Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa III Vimpelinjoen valuma-aluetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan tuotantoalueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alapuolisen vesistöjen erityisiin luontoarvoihin. Vimpelinjoen valuma-alueen osalta erityisiä luontoarvoja ovat kalataloudelliset arvot.

Toiselle vesienhoitokaudelle (2016–2021) laaditussa Luodon-Öjanjärven vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa Poikkijoki ja Savonjoki on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Poikkijoki on biologisten tekijöiden osalta erinomaisessa tilassa ja fysikaalis-kemiallisten tekijöiden osalta hyvässä tilassa, Savonjoen vastaavat luokitukset ovat hyvät ja tyydyttävät. Toimenpideohjelmassa Poikkijoki ja Savonjoki on mainittu vesistöinä, jotka

voisivat kuormitusta vähentävillä ja rantaluontoa säästävillä toimenpiteillä saavuttaa jopa erinomaisen tilan.

Kolmannen vesienhoitokauden (2022–2027) luonnosvaiheen luokituksessa Poikkijoki ja Savonjoki on edelleen luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Poikkijoen veden kokonaisfosforipitoisuus on ollut vuosien 2012–2017 seuranta-aineiston perusteella joen laskussa Savonjokeen hyvä (keskiarvo (n=23) 31,6 µg/l), kokonaistyyppipitoisuus hyvä (keskiarvo (n=23) 738 µg/l) ja pH-minimi välttävä ((n=23) 4,9). Karkea kiintoainepitoisuus on ollut samalla ajanjaksolla keskimäärin (n=19) 8,9 mg/l ja kemiallinen hapenkulutus keskimäärin (n=29) 35 mgO₂/l. Savonjoen veden ravinnepitoisuudet ovat luokitusaineiston perusteella olleet jonkin verran korkeammat kuin Poikkijoen. Kokonaisfosforipitoisuus on ollut vuosien 2012–2017 seuranta-aineiston perusteella joen alaosalla tyydyttävä (keskiarvo (n=29) 47,5 µg/l), kokonaistyyppipitoisuus tyydyttävä (keskiarvo (n=29) 1 006 µg/l) ja pH-minimi erinomainen ((n=29) 5,8). Karkea kiintoainepitoisuus on ollut samalla ajanjaksolla keskimäärin (n=19) 7,8 mg/l ja kemiallinen hapenkulutus keskimäärin (n=23) 36 mgO₂/l.

Kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan ainakin Savonjoki ja mahdollisesti myös Poikkijoki on järvitaimenkannan elinaluetta. Molemmissa uoimissa esiintyy lausunnon mukaan paikallista purotaimena. Savonjoessa esiintyy lisäksi harjasta ja jokikutuista siikaa. Kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan vesireitillä Poikkijoki-Savonjoki-Lappajärvi voidaan katsoa olevan Etelä-Pohjanmaalla poikkeuksellisen hyvät edellytykset kasvattaa kalataloudellista arvoa entisestään.

Poikkijoen valuma-alue on pääasiassa talousmetsää ja ojitettua suota. Asutusta ja peltomaata on varsin vähän. Joen yläosalla ei ole turvetuotantoalueita. Noin 11 km Rahkanen kuivatusvesien suunnitellusta laskukohdasta alavirtaan laskee osa (n. 234 ha) Vapo Oy:n Korpisalonnevan turvetuotantoalueen kuivatusvesistä. Jokea ei ole juurikaan perattu. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa Poikkijoki on mainittu yhtenä Lappajärveen laskevista vesistöistä, joissa on jäljellä varsin arvokasta ja hyvin säilyntä virtavesiluontoa.

Savonjoen valuma-alue on samankaltainen kuin Poikkijoen, mutta maatalousmaata on selvästi enemmän. Valuma-alueella on runsaasti turvetuotantoalueita, joiden pinta-alasta ei ole esitetty hakemuksessa tarkkaa arvioita. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmistä saatavilla olevien tietojen perusteella Savonjokeen laskevia turvetuotantoalueita olisi nykyisin noin 630 ha. Vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan joen hyvä ekologinen tila on uhattuna ja hyvän tilan säilyttämiseksi kokonaisfosforipitoisuuden vähentämistarve on 30–50 %.

Rahkanen kuivatusvedet olisi laskettu verrattain lyhyttä laskuojaa pitkin Poikkijoen keskivaiheille. Rahkanen tuotantoalueen pinta-ala olisi ollut noin 0,9 % Poikkijoen valuma-alueesta. Korpisalonnevan ja Poikkijoen yhteenlaskettu pinta-ala olisi ollut noin 2,6 % Poikkijoen valuma-alueesta. Hakemuksen perusteella huomattavia poistumia ei ole Korpisalonnevalla

Poikkijoen osalta lähivuosina tiedossa. Hakemuksen mukaan Savonjoen valuma-alueelle kuivatusvetensä laskevilla alueilla on jo nykyisin laajoja poistumia ja poistumia on odotettavissa myös lähitulevaisuudessa.

Rahkanevan hankealue on lähes kokonaisuudessaan sarkaojitettu noin 40 vuotta sitten. Alueelta laskevasta ojasta on tehty vuosina 2015–2018 ennakkotarkkailua, jonka perusteella suolta laskeva vesi on nykytilanteessa verrattain heikkolaatuista. Rahkanevan turvetuotantoalueen vedet olisi käsitelty ojittamattomalle alueelle perustettavalla pintavalutuskentällä, jolle vedet olisi johdettu avolähteiden kautta.

Rahkanevan turvetuotannon kuormitusvaikutus olisi kohdistunut erityisesti Poikkijokeen, jota voidaan hakemuksessa ja lausunnoissa esitetyn perusteella pitää kuormitukselle herkkänä, kala- ja luonnontaloudellisesti arvokkaana vesistönä. Hakemuksessa Rahkanevan ympäristöluvan myöntämistä puoltavina seikkoina on esitetty mm. Vimpelinjoen valuma-alueen turvetuotantoalueiden poistumat sekä pintavalutuskentän Rahkanevalta lähtevän veden laatua parantava vaikutus. Aluehallintovirasto toteaa, että vaikka Vimpelinjoen valuma-alueelta on poistunut turvetuotantoalaa, ei Rahkanevan turvetuotantoaluetta voida kuormitusvaikutuksen osalta suoraan pitää aikaisempaa tuotantoalaa korvaavana alueena. Turvetuotannon aloittaminen Rahkanevalla lisäisi turvetuotannon kuormitusta vedenlaadultaan osin Savonjokea parempaan Poikkijokeen ja edelleen Poikkijoessa ylemmäs uomaan, jossa ei tällä hetkellä ole turvetuotantoalueita. Rahkanevalta lähtevän veden laadun parantuminen turvetuotannon myötä on epävarmaa, sillä pintavalutuskentän toimintaan ja kuivatusveden laadun muutokseen turvetuotannon aloittamisen myötä sisältyy aina epävarmuutta. Ympäristönsuojelulain varovaisuusperiaatteen merkitys sekä päästöjen määrään liittyvän epävarmuuden että päästöistä aiheutuvien vaikutusten suhteen on lupaharkinnassa sitä suurempi, mitä herkempi alapuolinen vesistö kuormituksen lisääntymiselle on.

Turvetuotantoalueen verrattain suuri pinta-ala (102,6 ha), päästöjen määrään liittyvä epävarmuus ja alapuolisten vesistöjen kalataloudellinen arvo ja herkkyys kuormitukselle huomioon ottaen aluehallintovirasto on arvioinut, että Rahkanevan päästöistä aiheutuisi yhdessä valuma-alueen muun kuormituksen kanssa erityisesti Poikkijoen merkittävän pilaantumisen vaaraa. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä Rahkanevan turvetuotannolle ei siten ole.

Nyt hylätty alue on kuulunut yhteensä 233,6 ha:n suuruiseen turvetuotantoaluekokonaisuuteen, jonka ympäristövaikutuksia on arvioitu ympäristövaikutuksien arviointimenettelyssä. Ympäristövaikutuksien arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto (14.8.2017) on liitetty hakemusasiakirjoihin. Arviointiselostus ja lausunto on otettu huomioon lupahakemuksen tarkastuksessa sekä luvan myöntämisen edellytyksien harkinnassa.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN, MUISTUTUKSIIN JA MIELIPITEISIIN

Lupahakemuksen hylkäämistä tarkoittavat vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa. Ratkaisu huomioon ottaen vastaaminen muihin lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä oleviin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 11, 12, 13, 48, 49, 51, 83 §
Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §
Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 15 520 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) liitteen maksutaulukon mukaan 50–150 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 15 520 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös	Vapo Oy Vimpelin kunta Vimpelin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Vimpelin kunnan kaupungin terveydensuojeluviranomainen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / kalatalousviranomainen Suomen ympäristökeskus Museovirasto
---------------	---

Ilmoitus päätöksestä

Ilmoitus päätöksestä lähetetään asianosaisille, joille on lähetetty lupahakemuksesta erityistiedoksianto sekä niille, jotka ovat esittäneet muistutuksia, vaatimuksia ja mielipiteitä.

Ilmoittaminen internetissä ja lehdessä

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi>). Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Vimpelin kunnan verkkosivuilla.

Tieto päätöksestä julkaistaan Ilkka-Pohjalainen -lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

1) Valitusosoitus

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Johanna Ojala. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Niina Rantala.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksu-laissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy pvm 15.1.2021.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaikaa lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
 - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihte: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja LSSAVI/6401/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/6401/2018 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Rantala Niina 09.12.2020 08:32

Ratkaisija Ojala Johanna E 09.12.2020 08:36